

2 / 2014
Vapaa Ajattelija

Vapaa

Ajattelija

Puheenjohtajaehdokkaat

ESITTÄYTYVÄT

Uskonnon asema armeijassa

TAISTELU JATKUU

Jumalanpalveluksia

SUVIVIRREN SIIVELLÄ

Liittokokous 2014

Järjestötyön jäljillä

Mikä on avain toimivaan järjestötyöhön? Vapaa Ajattelija haastatteli neljää järjestöaktiivia ja kysyi tekijöiltä itseltään! Sivu 5.

Nettisivut uudistuivat

Vapaa-ajattelijat näkyvät verkossa yhä tyylikkäämmin. Lue mitä uutta nettisivuilta löytyy ja miten uutta tekniikkaa voi käyttää hyväksi. Sivu 8.

Jumalanpalveluksia suvivirren siivellä

Suvivirsikohulla yritettiin peittää aamuhartauksien ja koululaisjumalanpalvelusten perusoikeusongelmia. Sivu 18.

Uskonnon harjoittaminen kouluissa

Apulaisoikeuskansleri on antanut historiallisen päätöksen uskonnon harjoittamisesta kouluissa. Lue parhaat palat! Sivu 22.

4 ATEISTIN ARKEA JA JUHLAA Satua vai totta?

Heta Saxell

5 JÄRJESTÖAKTIIVISUUTTA Järjestötyön jäljillä

Suvi Auvinen

7 USKOMATON MAAILMA - UUTISIA MAAILMALTA

8 WEB

Liiton nettisivut uudistuivat

9 USKONTO & ARMEIJA

Uskonnon asema armeijassa – taistelu jatkuu

Esa Ylikoski

11 Kohti yhtä valaa

Esa Ylikoski

Liittokokous 2014

12 Liittokokous 2014

Toimitus

13 Luonnos kolmivuotiskertomukseksi: Liiton toimintatavat ja yhteiskuntavaikuttaminen kehittyneet

Petri Karisma ja Esa Ylikoski

16 Puheenjohtajaehdokkaat esittäytyvät

Toimitus

Uskonto koulussa

18 Jumalanpalveluksia suvivirren siivellä

Esa Ylikoski

22 Uskonnon harjoittaminen kouluissa – apulaisoikeuskanslerin päätös

Apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalainen, lyhentänyt Jouni Vilkka

24 USKOMATON MAAILMA - UUTISIA MAAILMALTA

25 VAPAASTI AJATELTUA – MIELIPITEET Muistatko totella aina, aikuinen?

Pirkko Eerola-Pilvi

26 Uskonnollinen tunnustuksettomuus katosi

Esa Ylikoski

29 Vaihtoehto virrelle

Toimitus

30 PÄÄSIHTEERIN PALSTA Hyvää paimenta tarvitaan

Esa Ylikoski

Tampere

Petri Karisma

Tunnetun sanonnan mukaan kissan on itse nostettava häntäänsä, koska kukaan ei tee sitä sen puolesta. Tämä koskee myös yhteiskuntavaikuttamista: jos emme pidä itse äänstä omista tavoitteistamme ja päämääristämme, kukaan ei tee sitä puolestamme.

Vapaa-ajattelijoiden tyylliselle kansalaisjärjestölle näkyvyys on keskeinen elinehto. Mikäli emme pysty viestimään suurelle yleisölle, eduskuntaan ja medialle asiaamme, olemme mahdottoman edessä. Ottelu uskonnon ja valtion suhteesta hävitään tai voitetaan mediassa. Suomi on niin sekularisoitunut maa, ettei se edes tajua olevansa niin sekularisoitunut kuin se todellisuudessa on. Keskimääräiselle Maija ja Matti Meikäläiselle uskonto ei merkitse mitään. Meidän tehtävämme on auttaa suomalaisia tekemään Suomes- ta sekulaari maa myös lainsäädännön ja käytäntöjen suhteen.

Olemme pystyneet formuloimaan tavoitteemme selvästi tunnustuksettomuuden ajatuksen taakse. Tunnustuksettomuus on siitä hyvä rakennelma, että sen juuret löytyvät suoraan Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja asian on moneen kertaan vahvistanut Euroopan ihmisoikeustuomioistuin. Emme voi olla kovin väärässä, jos vaadimme, että Suomen valtion on kohdeltava kaikkia uskontoja ja vakaumuksia yhdenvertaisesti. Suomen valtion pitää olla neutraali ja puolueeton suhteessa uskontoihin ja vakaumuksiin. Uskonto ja vakaumus on saatava pitää yksityisasiana.

Vaikka meillä olisi kuinka hyvät tavoitteet ja päämäärät, se ei yksin riitä yhteiskunnan ja lainsäädännön muuttamiseen. Meidän on pystyttävä kertomaan tavoitteistamme ja päämääristämme mahdollisimman laajasti suomalaisille. Kun saamme sanomamme läpi tavallisille suomalaisille, kulkeutuu tämä viesti aikaa myöten myös päättäjien korviin. Tietenkin suora

NÄYTTÄÄ SUUNTAA

"Suomi ei edes tajua, kuinka sekulaari se jo on."

viestintä päättäjille on äärimmäisen tärkeää. Muutos ei tapahdu hetkessä, mutta se on kuitenkin vääjäämätön.

Vapaa-ajattelijain liitossa on ollut pitkään vallalla ajatus, että kaikki keskeinen toiminta keskittyy liiton hallitukseen ja hallitus on kaikessa aloitteen tekijä, jopa toimeenpanija. Näin toimien sivuutetaan valtava joukko fiksuja ja toimeliaita ihmisiä, jotka voisivat auttaa asian eteenpäin viemisessä. Toinen keskeinen ongelma on ollut se, että kaikista hyvin pienistäkin yksityiskohdista on täytynyt tehdä hallituksen päätös. Tämä on erittäin jäykkä, hidas ja puutteelliseen toimintaan johtava toimintamalli.

Tampereen vapaa-ajattelijoissa lähdettiin jo 2000-luvun alkupuolella liikkeelle siitä ajatuksesta, että projekteille annetaan yksinoikeus päättää, miten ja mitä projektissa tehdään. Tampereen vapaa-ajattelijoiden tehtäväksi jäi toimintamahdollisuuksien ja tarvittavien taloudellisten resurssien turvaaminen. Kaikki hallituksen jäsenet ovat tervetulleita osallistumaan projekteihin, mutta heillä ei ole sen suurempaa päätösvaltaa projektiin kuin muilla toimijoilla. Projektin

suuntaan pystyy parhaiten vaikuttamaan osallistumalla aktiivisesti projektin toimintaan. Tässä toteutuu open source, eli avoimen lähdekoodin projekteista tuttu toimintaperiaate, jossa tekijät päättävät.

Nykykaikaisten toimijoiden on vaikea sietää ylhäältä tulevaa kommenttia erityisesti vapaaehtoisorganisaatiossa toimittaessa. Varmin tapa saada nykyaikainen toimija hermostumaan on esittää asiantuntevia neuvoja asiasta, jossa itse ei ole ammattilainen, mutta "neuvottava" on. Jotta tällaisia ihmisiä voisi edes jollain tavalla ohjeistaa tai johtaa, on ensin itse hankittava kunnolliset ja pätevät kannukset. Kun jatkamme tällä hyväksi koetulla toimintalinjalla saamme varmasti tuloksia myös tulevaisuudessa.

Seuraava liittokokouskausi näyttää, miten me pystymme todenteolla vaikuttamaan suomalaisen yhteiskunnan suuntaan. Tällä kaudella kerätty kokemus tullaan jalostamaan entistä laadukkaampaan ja osallistujaystävällisempään toimintaan. Syksyllä aloitettava strategiatyö tuo varmasti esiin uusia näkökulmia toimintaan. Suunnataan avoimin mielin kohti tulevaisuutta.

Minulla on ainakin ollut mukavaa tämä liittokokouskauden ajan!

Heta Saxell

Pienten lasten kanssa olemisessa on se riemastuttava puoli, että joutuu oikeasti miettimään mitä puhuu ja varsinkin mitä vastaa, kun toinen osapuoli kysyy mitä ihmeellisimpiä kysymyksiä. Lapsen tapa katsoa ja ihmetellä maailmaa on virkistävä, kun sitä vertaa aikuisten kangistuneisiin ajattelu-tapoihin. Milloin olet viimeksi yhden ruokailun aikana miettinyt ja kysynyt seuraavia asioita: miksi käärmeet sihi-sevät? Miten Hämähäkkimies voi syödä, kun sen suu ei näy? Miksi ihmiset osaavat katsoa kiertoon?

Joihinkin kysymyksiin auttaa tietosanakirja (juu-u, meidän perheessä edelleen on paksut tietosanakirjat alahyllyllä lasten ulottuvissa ihan muutakin varten kuin pitämään kirjahyllyä pystyssä), mutta toisia täytyy totistaa pohtia.

Olen kyllä huomannut itsessäni myös (huolestuttavan) sensuroijan. Välillä kun luemme kirjoja, huomaan hyppääväni yli suoran uskonnolliset asiat, joita varsinkin vanhoissa saduissa tulee esiin. Vähän hävettää, mutta yritän ilmeisesti välttää vaikeilta selityksiltä, joita innokas neli-viisivuoti-as takuuvarmasti esittäisi.

Elävinä mielessäni on vuosien takainen au pair -lapseni esittämä kysymys: ”Heta, onko jumala ihminen?” ”Ei se nyt oikeastaan ihminen ole”, vastasin. Viisivuotias kysyjä mietti hetken

Heta Saxell. Kuva Lauri Mikonranta.

Satua vai totta?

ja jatkoi: ”Onko jumala sitten eläin?” Menin aika hiljaiseksi. Vastaukseni, että ei se jumala nyt eläinkään ole, ei kelvannut kysyjälle, joka tietysti jatkoi, että mikä se jumala sitten on? Siihenpä en viitsinyt suoraan vastata, kun en ollut varma lapsen vanhempien näke-

mituksia ei ole olemassa, mutta toisaalta taas mikä onkaan hellyttävää kuin pieni lapsi, joka silmät loistaen selittää nähneensä tontun tai sen kummituksen. Lapsen silmistä näkee niin selvästi, että hän näkee elävästi edessään kertomansa asian. Mieliku-

Möröt, kummitukset ja jumalat -mielikuvitusta.

myksistä. Taisin vastata raukkamaisesti, että kysy äidiltäsi.

Sensuuri iskee yllättävissä paikoissa. Peppi Pitkätossua lukiessamme vähän nieleskelin lukiessani, että ”äitini on enkeli ja isä neekerikuningas”. Tämän vielä sisäinen sensuroija päästi läpi pitkän hampain, tosin vaikeus tässä koski lähinnä tuota n-sanaa. Toisessa kohtaa lapsi keskeytti ja kysyi, että mikä on alkuasukasprinsessa? Päiväkodissa olivat lukeneet Peppiä ja siellä puhuttiin alkuasukasprinsessasta, kun taas kotona löytyvässä vanhassa Pepissä luki neekeriprinsessa. Oliko sensuuri iskenyt myös päiväkodin täteihin vai jopa kustantajan uusintapainoksiin? Tämä on vielä selvittämättä, kuten myös oma suhtautumiseni asiaan.

Toisaalta voisi ajatella, että kun välttelemäni uskonnolliset asiat tulevat satukirjojen kautta esiin, niiden käsitteily olisi yhtä lailla luontevaa kuin muidenkin mörköjen, lohikäärmeiden ja keijujen kohdalla. Mörköjä tai kum-

vitus on mahtavaa! Vaikeus ehkä tulee leikin siitä, että toisessa yhteydessä toiset aikuiset puhuvat niistä meidän perheelle mielikuvitusta olevista asioista totena. Ajattelen, että alle kouluikäiselle on hämmäntävää kohdata ristiriitaisia asioita ja vaikka kuinka selittää, että toiset ajattelevat ja uskovat näin ja me taas näin, eikö se ole hämmäntävää? No, tämä on varmaan hätävarjeluun liioittelua omalta osaltani, mutta silti meidän lapset eivät lähteneet päiväkodin kanssa pääsiäiskirkkoon.

Voisi olla tosin ihan mielenkiintoista nähdä, miten päiväkotikäisten pääsiäiskirkossa tämä uhrikuo-lemma-asia selvitetään, mutta en ainakaan vielä aio lapsiani sinne kokeilun nimissä viedä. Korvaavaa ohjelmaa ei monista ihan hyvistä keskusteluista huolimatta päiväkodissa oltu järjestetty tämänkään kirkkokäynnin ajaksi. Ehkä jo ensi jouluna asia on paremmalla tolalla, toivon mukaan.

Järjestötyön jäljillä

On sanottu, että Suomi on järjestöjen luvattu maa. Mikä järjestötyössä houkuttaa ihmisiä? Mitä vapaaajattelijat voivat oppia muilta järjestöiltä? Vapaa Ajatteliija haastatteli neljää järjestöaktiivia näiden järjestöistä.

Suvi Auvinen

"Jäsenten jaksamisesta on huolehdittava."

Sara KORHONEN

Toimin ICAHD Finlandissa (Israeli Committee Against House Demolitions) vapaaehtoisena. Olen hallituksen jäsen ja lisäksi vastuullani on erityisesti järjestöbyrokraatiaan liittyviä tehtäviä. Järjestön tehtävänä on tiedottaa Suomessa Israelin ja Palestiinan ky-

symyksestä. Tavoitteena on oikeudenmukainen rauha, jossa taataan kaikille osapuolille samat oikeudet. Järjestö mm. järjestää erilaisia tapahtumia ja keskustelutilaisuuksia, osallistuu itse tapahtumiin sekä kutsuu Suomeen alan ulkomaisia asiantuntijoita. Lisäksi järjestö lähettää vuosittain Länsirannalle suomalaisia vapaaehtoisia, jotka auttavat Israelin tuhoamien palestiinalaistalojen jälleenrakennuksessa.

Liityin juuri tähän järjestöön, sillä tunsin ennestään muita järjestön jäseniä ja tiesin toiminnan olevan aktiivista. Koin myös, että toimintatavat sopivat minulle hyvin. Toisin sanoen koin, että juuri tämä järjestö tarjoaa minulle parhaimmat olosuhteet vaikuttaa.

Järjestötoiminta voi olla hyvin raskastakin. Järjestötoiminnasta ei voi ottaa lomaa samaan tapaan kuin töistä. Toiminnassa ollaan usein mukana suurella sydämellä, joten uupumus järjestömaailmassa on yleistä. Töitä on yleensä niin paljon kuin niitä jaksaa tehdä. Tämä on hyvä asia, mikäli osaa pitää huolta omasta jaksamisestaan. On myös osattava erottaa olennainen epäolennaisesta, muuten näpertelyyn ja suunnitteluun voi kulua tuhoton määrä aikaa ja energiaa.

Suhteessa omiin jäseniin on järjestön pidettävä huolta siitä, että tietynlainen molemminpuolinen luottamus on läsnä. Jäsenten on tiedostettava, että järjestön nimissä esiintyessään heidän on myös edustettava sen linjaa. Sooloilua ei usein katsota hyvällä. Jäsenten jaksamista ja mahdollisia merkkejä uupumuksesta on tarkkailla. Järjestön ulkopuolisille ei tule kertoa järjestön sisäisistä asioista ilman pätevää syytä.

Useimmat järjestöt ovat pitkälti riippuvaisia valtion tuesta tai tukijoiden lahjoituksista. Mikäli valtion tukia vähennetään, on kehitys selkeä: pienet järjestöt pysyvät pieninä ja aktiivit katavat kulut omista taskuistaan ja isot järjestöt kasvavat tai pysyvät suurina, sillä yksityishenkilöt pitävät useimmiten suuria järjestöjä luotettavina ja tehokkaina ja lahjoittavat siksi mieluiten näille. Rahankeräyslakia voisi uudistaa siten, ettei luvan saaminen kestäisi vuotta kauempaa. Tilausta järjestötyölle totisesti on. Ihmiset löytävät usein järjestötyöstä enemmän, tai erilaista, merkitystä kuin palkkatyöstään. Järjestöjä myös kuunnellaan ja niiden asiantuntemusta hyödynnetään mielestäni nykyään yhä enemmän.

järjestötyön jäljillä

"On osattava kertoa kuka tekee, mitä tehdään ja miksi tehdään."

Jonas BISTRÖM

Minut on äskettäin valittu Natur och Miljön puheenjohtajaksi. Tämän lisäksi toimin Maan ystäväissä aktivis- tina. Natur och Miljö on ympäristö- järjestö, joka ajaa kestäväää yhteiskun- taa, etenkin ympäristön näkökulmasta. Olen kuullut järjestöön kymmenen vuotta. Olin aikoinaan kiinnostunut suorittamaan siviilipalveluksen ym- päristöjärjestössä, ja tiesin että on ole-

massa Suomen luonnonsuojeluliitto ja Natur och Miljö. Pääsin jälkimmäi- seen sivariin.

Natur och Miljö kuuluu niihin jär- jestöihin joiden jäsenistö vanhenee ko- vaa vauhtia. Järjestöillä on mahdolli- suus olla vaikuttamisen kanava ihmis- lle; ne voivat antaa työkalun, jolla yhdistää voimat taistelussa poliittisia vihollisia vastaan. Jotta ne toteuttaisi- vat tätä tehtävää järjestöjen on kehitet- tävä monipuolisempia toimintamu- toja, jotka ottavat huomioon ihmisten, yhteiskunnan ja teknologian muutok- sen. Järjestöt antavat vaikuttamistyölle jatkuvuutta yhä lyhytjänteisemmäksi käyvässä vaikuttamiskulttuurissa.

Järjestötoiminta on osa laajempaa yhteiskunnallista vaikuttamista, joka yhdistettynä erilaisten verkostojen ja toimintaryhmien, sekä parlamentaa- risten puolueiden ja muiden yhteis- kunnallisten toimijoiden kanssa voi vaikuttaa. Järjestöjen kannattaa miet- tiä tarkkaan mikä on vaikuttavaa, ja keskittyä enemmän siihen. Jotta järjes- tötoiminta olisi vaikuttavaa on myös oltava selkeä valta-analyysi. Jos jär- jestelmää haluaa muuttaa, on sitä ym- märrettävä.

Järjestötoiminnassa yhtenä ongel- mana on, että häviyt kamppailut kui- tataan kärsimyksenä ja turpasaunana. Kun yrittää kaikin keinoin estää pa- hoja tapahtumasta on vaikea ottaa tar-

peeksi taukoja työstä. Järjestötoimin- nassa saattaa rakastua tekemiseen sen sijaan, että rakastaisi tuloksien saamis- ta. Toiminnassa on usein vaikea erot- ta henkilöt ja asiat toisistaan, ja kon- fliktien ratkomiseen voi mennä paljon energiaa. Järjestöt ovat usein huono- ja varainhankinnassa, ja ilman rahaa on vaikeampi pyörittää varsinaista toi- mintaa.

Järjestön toiminnan pitää olla se- kä poliittisesti relevanttia että antaa erilaisille ihmisille mahdollisuus löy- tää oma roolinsa yhteisestä tekemi- sestä. Järjestön tulee antaa jäsenil- leen paljon vastuuta ja pätevyity- mismahdollisuuksia. Sekä jäsenis- tölle että ulkopuolisille on osattava kertoa kuka tekee, mitä tehdään ja miksi tehdään.

Järjestöjen tulevaisuuden kannal- ta on tärkeää löytää osallistumisen tapoja, jotka sitouttavat klikktivismiä (eli netissä tapahtuvaa klikkailuakti- vismia) enemmän, mutta eivät pako- ta istumaan hallituksessa. Järjestöjen on osattava kuroa umpeen kuilua pal- kattujen asiantuntijoiden ja ruohon- juuritason toimijoiden välillä. Sosiaa- lisen median lisäksi on osattava luo- da ihmissuhteita ja ihmisillä on oltava valtaa vaikuttaa omiin asioihinsa. Jos järjestöt onnistuvat auttamaan ihmisiä ottamaan tätä valtaa, niillä on tulevai- suus Suomessa.

Toimin mukana monessa ja olen toi- minut eri järjestöissä koko ikäni. Olen jäsen varmaan kymmenessä eri järjes- tössä tai verkostossa, mutta tällä het- kellä olen Vasemmistoliitto rp:n, Kan- sainvälinen Solidaarisuustyö ry:n ja Kehityksmaayhdistys Indigo ry:n halli- tuksissa. Lisäksi toimin Helsingin Yh- teiskunnallisen Opisto - HYO:n rehto- rina. Olen myös aktiivinen siirtolais- ten oikeuksien puolesta kamppailevas- sa Vapaa liikkuvuus -verkostossa.

Kaikki järjestöt, joissa toimin, ajavat enemmän tai vähemmän muutosta ka- pitalistiseen, epätasa-arvoiseen maa- ilmaamme, kukin omalla tavallaan ja toiset onnistuneen paremmin kuin toi- set. Kaikkien tavoitteena on suorem- min tai epäsuoremmin rajaton maail- ma. Esimerkiksi Kansainvälinen Soli- daarisuustyö ry toimii diasporassa elä- vän sahrarikansan tueksi. Se toimii pakolaisleireillä Algeriassa ja Maro- kossa voimaannuttaen sahrarinuori- soa yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen.

Useimmiten järjestössä, varsinkin luottamustoimessa toimimisessa mi- nulla on jokin oma etu taustalla. Ko- en saavani työstäni vastineen. Esimer- kiksi toimiessani Kehityksmaayhdistys Indigossa voin olla mukana vaikutta- massa toisessa kotimaassani Guineas- sa toteutettavaan toimintaan, koska olen hallituksessa linjaamassa millai- sia projekteja ja tukimuotoja toteutam- me kohdemaahan.

Kokemukseni on, että järjestökent- tä on jokseenkin lamaantunut. Suomi- han on tunnetusti tuhansien järjestö- jen maa. Koen kuitenkin, että Suomes- sa erilaiset avustuskäytännöt ja niiden tahmeus pakottaa perustamaan järjes- töjä, vaikkei se ole luonnollinen toimin- takanava monellekaan. Järjestöjä syn- tyy, jotta voidaan olla avustuskelpoisia tai esimerkiksi hakea rahankeruulupaa. Nykyään yhteiskunnallinen keskustelu on niin nopeaa, että siihen voi olla mo- nen jähmeän yhdistyksen vaikea pai- kantaa itsensä. Itse toivoisin, että jär-

jestöjen perustamisesta voitaisiin hil- jalleen siirtyä kohti yhteiskuntaa, jossa edelleen ruohonjuuritason työtä tuet- taisiin aktiivisesti, mutta avustuksia voi- sivat saada myös löyhemmät verkostot, projektit ja kampanjat.

Vaikeinta järjestötoiminnassa on mie- lekkyyden säilyttäminen omassa toimin- nassa. Haasteena on innokkuuden ja aktiivisuuden säilyttäminen, ettei työhön leipäänny. Usein suuri vaikutus on sillä, että tulee muiden kanssa hyvin toimeen ja jakaa jokseenkin yhteisen maailman- kuvan. Joskus henkilökemioista johtuen on parempi miettiä, mikä toinen yhdis- tys tai verkosto voisi olla itselle parem-

pi. Ihmissuhteiltaan tulehtunut toimin- taympäristö on kaikkein pahin.

Tiedotus ja selkeä viesti on var- maan tärkein niin sisäisesti kuin ul- koisesti. Tärkeää on, että oma jäsenis- tö on tiedotettavien viestien takana, jotta uskottavuus säilyy. Järjestön tu- lee siis käydä aktiivista ja avointa kes- kustelua jäsenistönsä kanssa jatkuvasti. Toiminnassa tulee myös olla jokin yh- teiskunnallinen pointti. Uusien jäsen- ten on tärkeä tietää mitä heidän työ- panoksensa saa aikaan, mikä on tavoit- teltava muutos ja miksi on tärkeää olla mukana tekemässä juuri sitä työtä, jo- hon on mukaan lähtenyt.

"Järjestötoiminta on tehokas tapa vaikuttaa, jos tahtoa ja tavoitteita löytyy!"

Tapio LAAKSO

Koordinoin ympäristöjärjestö Green- peacen Arktis-kampanjaa Pohjoismais- sa. Kampanjan tavoitteena on pysäyttää öljynporaus arktisilla merialueilla ja luo- da Pohjoiselle jäämerelle suojelualuei- den verkosto. Greenpeace on kansain- välinen ympäristöjärjestö, joka vastus- taa ympäristön tuhoamista ja tuo esiin ratkaisuja rauhan ja ekologisen tasapai- non saavuttamiseksi maailmassa. Green- peace kampanjoi ilmastomuutoksen torjumisen ja energiavallankumouk- sen puolesta. Ajamme metsien, merten ja arktisen alueen suojelua. Myös kemi- kaalipäästöjen vähentäminen ja ekologi- sempi maatalous ovat tärkeitä kampan- joita etenkin kehittyvissä maissa.

Olen työskennellyt Greenpeacea vuodesta 2011 asti.

Ympäristöjärjestöjä on paljon, mut- ta lähdin mukaan Greenpeaceen kol- mesta syystä.

1. Riippumattomuus: Greenpeace ei ota rahaa yrityksiltä eikä valtioilta.
2. Rohkeus: Olemme valmiita haasta- maan ne, joilla on valtaa, ja usein kykenemme myös saavuttamaan ta- voitteemme.
3. Kansainvälisyys: Greenpeace pys- tyy kampanjoimaan saman asi- an puolesta yhtä aikaa kymmenis- sä maissa, yhä enemmän myös ke- hittyvissä maissa kuten Kiinassa ja Brasiliassa.

Järjestötoiminta on tehokas tapa vai- kuttaa, jos tahtoa ja tavoitteita löytyy. Harva yhteiskunnallinen muutos on tapahtunut ilman kansalaistoimintaa. Ei tämä ole 2010-luvulla mihinkään muuttunut.

Järjestöä pitäisi pyörittää tavoittei- den ajamiseksi, ei vain aktiivien kiirei- sinä pitämiseksi. Tätä kautta tulee yh- teiskunnallinen merkittävyys ja myös mahdollisuus tulla mukaan toimin- taan. Jäsenillä pitää tietysti olla mie- lekkäitä tapoja osallistua toimintaan erilaisin tavoin.

Järjestöillä on tulevaisuutta, mutta myös aika paljon uudistumisen tarvetta. Monessa järjestössä aktiivit harvenevat ja vanhenevat. Monia vanhoja toimintata- poja pitäisi muuttaa ja keksiä tavat hyö- dyntää uusia notkeampia osallistumisen tapoja osana työtä. Näkisin mielelläni myös sen, että useammat järjestöt Suo- messa pystyisivät keräämään itse varansa suoraan ihmisiltä. Tämä tuo riippumat- tomuutta hankeruljanssin ja yhä epävar- memman julkisen rahoituksen sijaan.

Uskonnotomat Ylellä

Yle on esittänyt Dokumenttipro- jekti -sarjassaan dokumentin Us- konnotomat. Dokumentissa evo- luutiobiologi **Richard Dawkins** ja fyysikko **Lawrence Krauss** mat- kustavat maailman ympäri koh- taamaan uskovia ja ei-uskovia ih- misiä ja keskustelemaan tieteen ja uskontojen suhteesta. Dokument- ti on katsottavissa Yle Areenassa 20.5. asti.mään ja samalla ryhdy- tään maksamaan kirkollismaksua. Asiasta uutisoi Iltasanomat.

Yökerho voitti katoliset Helsingissä

Katolinen kirkko on hävinnyt oi- keudenkäynnin helsinkiläistä Club Vatican!-yökerhoa vastaan. Kato- linen kirkko väitti yökerhon ni- men olevan loukkaava. "Se louk- kaa uskonnollisen yhdyskunnan toimintaa, arvomaailmaa ja kato- lista uskontoa sekä katolisen kir- kon jäseniä identifioimalla katoli- sen uskonnon pääkeskuksen Va- tikaanin yökerhoon ja yökerho- toimintaan", Suomen katolinen kirkko totesi Helsingin hovioikeu- delle osoittamassaan valitukses- sa. Hovioikeus totesi kuitenkin, että helsinkiläisyökerho ei nimen käyttämisellä puutu välittömästi kenenkään oikeuteen tunnustaa tai harjoittaa uskontoa. "Kokonai- suutena asiaa arvioituaan hovioi- keus katsoo, että aputoiminimes- sä käytetty sana "Vatican" ei saa- ta keskivertoihmisen näkökulmas- ta katolista uskontoa, sen pyhinä pitämiä arvoja tai uskonnon har- joittamista halveksunnan tai pil- kan kohteeksi eikä aputoiminimeä ole näin ollen pidettävä toiminimi- lain 9 §:n mukaisesti hyvän tavan vastaisena", todettiin hovioikeu- den ratkaisussa.

Katolisen kirkon korvattavaksi jäivät yökerhon omistaneen yri- tyksen 11 00 euron oikeudenkäyn- tikulut. Asiasta uutisoi ensimmäi- senä Iltalehti.

LIITON nettisivut UUDISTUIVAT

Vapaa-ajattelijain liiton vanha nettisivusto on vaihdettu uuteen WordPress-sivustoon. Osoite on toki edelleen vanha tuttu <http://vapaa-ajattelijat.fi/>. Tämä blogialusta mahdollistaa juttujen kirjoittamisen nettiin aiempaa helpommin. Myös paikallisyhdistykset pääsevät halutessaan mukaan samaan kokonaisuuteen. Yhdistykset voivat halutessaan käyttää vain omia, erillisiä saittejaan, jolloin liiton sivustolle tulee suora linkki yhdistyksen omaan sivus-

toon. Uudentyyppisen sivuston valitsevat yhdistykset saavat ylläpitää omia WP-sivustojaan, jotka ovat yhteydessä liiton sivustoon. Ne saavat oletuksena samankaltaisen ulkoasun kuin liiton sivusto, mutta sitä ei ole pakko käyttää, vaan yhdistykset voivat muokata sittejaan haluamansa kaltaisiksi.

WP tekee helpoksi erityisesti uusien artikkeleiden luomisen, sillä se tapahtuu samoin kuin tekstin käsittely. Kuvia ja muita mediatiedostoja on helppo lisätä tekstin sekaan ja kokonaisuutta voi toki muokata vaikka julkaisun jälkeenkin. Artikkeleiden kommentointi voidaan myös tehdä mahdolliseksi, jos halutaan näin lisätä vuorovaikut-

teisuutta. Lisäksi esimerkiksi Facebookin tai muiden sosiaalisen median sovellusten uutisvirran näyttäminen sivuilla on mahdollista. Olisikin toivotavaa, että ainakin sellaiset yhdistykset, joilla ei vielä ole omaa nettisivua, käyttäisivät tilaisuutta hyväkseen ja ottaisivat käyttöön liiton tarjoaman sivuston.

Toivomme kiinnostuneita yhdistyksiä nimeämään jonkun (tai vaikkapa useamman) jäsenensä yhdistyksen sivuston ylläpitäjäksi. Ylläpitäjät pääsevät mukaan liiton sivuston kehittämistä varten perustetulle sähköpostilistalle ilmoittautumalla Jouni Vilkkalle osoitteeseen jouni.vilka@vapaa-ajattelijat.fi.

USKONNON ASEMA ARMEIJASSA - TAISTELU JATKUU

Puolustusvoimissa on nyt kaikilla, myös ev.lut. kirkkoon kuuluvilla varusmiehillä ja sotilailla oikeus olla osallistumatta tarjottavaan uskonnonharjoittamiseen, kuten jumalanpalveluksiin ja hartaustilaisuuksiin. Tämä eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen joulukuussa 2013 tekemä päätös on tarkoitus toteuttaa heinäkuun 2014 saapumiserän astuessa varusmiespalveluun. Myös varusmiesten oppitunteja uudistetaan. Toteuttamistapa on edelleen auki, ja voisi jopa sanoa, että taistelu jatkuu. Heinäkuussa taistelua käydään myös alokkaiden sieluista.

Esa Ylikoski

Vapaa-ajattelijain edellisessä numerossa kerroimme tilanteesta, jossa sotilaspapisto pyrkii pitämään kiinni asemastaan (VA 1/2014, ”Pukit kaalimaan vartijoina”). Toisaalta sekä puolustusministeri että Puolustusvoimain johto ovat puuttuneet asiaan, niin kuin pitääkin, sillä papisto on asiassa jäävi. Myös Vapaa-ajattelijain liiton näkemystä on kuultu; pääsihteeri oli maaliskuussa eduskunnan puolustusvaliokunnan kuultavana, ja huhtikuussa pääsihteeri ja kantelija olivat pääesikunnassa lounastapaamisessa henki-

löstöosaston johtajan kenraalimajuri **Sakari Honkamaan** kutsumana.

Puolustusvoimain aikeena on edelleen jatkaa uskonnonharjoituksen järjestämistä ja tarjoamista palvelusajan päiväohjelmassa. Vapaa-ajattelijain peruskantana on yhä, että uskonnonharjoitus tulisi siirtää varsinaisen palveluohjelman ulkopuolelle, tapahtumaan iltaisin ja viikonloppuisin. Lisäperustetta tälle näkemykselle antaa apulaisoikeuskanslerin 24.3.2014 tekemä kouluja koskeva päätös, jonka näkökohtia voisi soveltaa myös Puolustusvoimissa.

Eettinen ohjelma vaihtoehtona

Tällä hetkellä näyttää siltä, että uskonnonharjoitusta saatetaan tarjota heinä-

kuussa saapuville varusmiehillä edelleen palveluohjelman osana. Vapaa-ajattelijat uskonnottomien etujärjestönä luonnollisesti toimii nyt myös sen puolesta, että näille uskonnollisille tilaisuuksille on aina oltava vaihtoehtona hyvä ja vetovoimainen tunnustukseton tilaisuus. Tilaisuuksista on tiedotettava saapuville alokkaille asianmukaisesti, kummankin vaihtoehdon suhteen neutraalisti.

Jos ajatellaan, että ennen varusmiespalvelukseen saapumistaan valtaosa nuorista ei Suomessa erinäisten tutkimusten mukaan pidä tapanaan osallistua vapaaehtoisesti jumalanpalveluksiin, on mielenkiintoinen kysymys, alkavatko he yhtäkkiä armeijan alokkaina osallistua jumalanpalveluksiin. Sotilaspapisto sitä tukevan upseeriston osan tuella pyrkii eri ta-

voin pitämään uskonnollisen vaihtoehdon ”markkinaisuuden” mahdollisimman korkeana. Uhkana ovat tiedotuksen vääristyminen sekä vaihtoehdon olevan tunnustuksettoman, eettisen ohjelman huonot järjestelyt.

Vaikka vaihtoehdoisen eettisen ohjelman tarjoaminen kasarmilla, kentällä tai metsässä onnistuisikin, sen toteuttaminen näyttää hiertävän etenkin julkisten sotilasparaatien järjestelyissä. Kun aiemmin kenttähartauden ja paraatiin yhteenliittämisessä vedottiin 200-vuotisiin sotilasperinteisiin, tilanteen tiukentuessa kenttäpiispa on alkanut vedota 400-vuotisiin sotilasperinteisiin.

Koska uskonnonvapauden tilanne 1600-luvun notavainojen aikaan ei ollut keuhuttava, herää kysymys, kuinka hyvä tuollainen perustelu on? Oikeudenvälvojen mielestä ”perusoikeuksien turvaaminen menee perinnesyiden edelle”. Herrat kenraalit, eikö uskonnonvapaus pitäisi toteuttaa myös julkisissa paraateissa niin, että sitä seuraavat omaiset, yleisö sekä televisio katsojatkkin sen näkevät?

Aivan samoin kuin alokkaan asennon korjailun sijaan on parempi tehdä uusi asento, kysymys on nyt siitä, ottaako Puolustusvoimat uuden asennon, vai yrittääkö se vain puolinaisesti korjata vanhaa.

Oppitunnit ja opetuksen antajat

Varusmiesten opetuksesta apulaisoikeusasiamiehen päätös sisälsi kaksi vaihtoehtoa. Ensimmäisen mukaan kaikilla olisi mahdollisuus valita vapaasti nykyisten ”kirkollisen työn oppituntien” sijaan elämäntutkimustiedon ja etiikan opetus. Samaan tapaan nyt aikuislukioissa opiskelevat 18 vuotta täyttäneet voivat valita vapaasti uskonnon ja elämäntutkimustiedon välillä. Tämän selkeän vaihtoehdon rinnalle apulaisoikeusasiamies avasi kuitenkin mahdollisuuden kaikille yhteisiin tunnustuksellisiin oppitunteihin.

Puolustusvoimat on ennakotietojen mukaan päätyvässä jälkimmäiseen vaihtoehtoon. ”Kirkollisen työn” oppitunnit lopetettaisiin ja niiden sijaan tulisi kymmenkunta oppituntia sodan ja rauhan eettisistä kysymyksistä. Opetus ei sisältäisi varsinaista

uskontoa, tunnustuksellisuutta, vaan olisi sotilaskoulutusta ja yleistä yhteiskunnallista kasvatusa. Opetusohjelmaan kuuluisi muun muassa selvitys uskonnonharjoituksesta sekä sen vaihtoehtona olevasta eettisestä ohjelmasta, sekä opetusta ihmissuhteista, eettisistä kysymyksistä, selvitys sotilasvalan/sotilasvakuutuksen vaihtoehdoista ja antamisesta, ristiriitojen kohtaamisesta, tappioista, kuoleman kohtaamisesta ja kaatuneiden huollosta sekä johtamisen etiikasta.

Voisi olla askel hyvään suuntaan, et-

Ottaako Puolustusvoimat uuden asennon, vai yrittääkö korjata vanhaa?

tä tunnustuksellisen luontoinen ”kirkollisen työn” opetus lopetetaan ja siirrytään tunnustuksettomaan opetukseen. Käytännössä kuitenkin tähän sisältyy ongelmia, sillä ainakin pääosa suunnitelluista oppitunneista on ilmeisesti tarkoitus määrätä sotilaspapin tehtäväksi. Tällöin herää kysymys, eroaako opetus käytännössä nykyisestä ”kirkollisen työn” opetuksesta?

Vaikka myös peruskoulussa ja lukiossa uskonnonopettajilla on usein muodollinen kelpoisuus toimia elämäntutkimustiedon aineenopettajana, elämäntutkimustiedon opetusta ei ole kuitenkaan onneksi annettu uskonnonopettajien monopoliksi. Samaan tapaan kuin kouluissa, myös Puolustusvoimissa pääosa tunnustuksettomasta opetuksesta olisi perusteltua antaa muiden kuin sotilaspapin tehtäväksi. Opettajina voisivat toimia sekä jo Puolustusvoimain palveluksessa oleva tai tarpeen mukaan rekrytoitava muu henkilökunta. On todennäköistä, että ainakin osa uskonnottomista tahoista ei tule hyväksymään ratkaisua, jossa sotilaspapisto hoitaisi käytännöllisesti katsoen yksin oikeudella sodan ja rauhan eettisten kysymysten käsittelyn, vaan päätöksestä seuraisi kantelukierre. Voisi myös harkita ratkaisua, jossa pääosa sotilasetiikan oppitunneista olisi tunnustuksettomia, mutta esimerkiksi parissa opetuskerrassa koko ryhmä jakaantuisi yhtääl-

tä tunnustukselliseen uskonnolliseen ja toisaalta tunnustuksettomaan elämäntutkimustiedon ja etiikan opetusryhmään. Toisaalta tällöin olisi valitettavaa, jos osa varusmiehistä jäisi paitsi yleisen sekulaarin etiikan opetuksesta.

Kuoleman kortilla bluffataan

Uskonnon toiminnan uuttamista armeijaan perustellaan paitsi pitkällä perinteillä myös kuolemalla ja kaatamisen ja haavoittumisen riskillä sodassa ja sotilaspalveluksessa. Esimerkiksi kenttäpiispa käyttää tätä retorisenä tehokeinona kaikissa tilanteissa sotilaspapiston olemassaololle. Tällöin hän kuitenkin unohtaa, että läheskään kaikilla ihmisillä uskontoon nojautuminen ei ole ominainen henkilökohtainen tapa kohdata kuolemaa, traumoja ja kriisejä. Kuoleman korttia käyttäessään kenttäpiispa on unohtanut, että kuollaan sitä siviilissäkin. Itse asiassa siviilissä sitä vasta kuollaan. Vaikka sairaaloissa enimmäkseen parannutaan, kuoleman kohtaaminen sekä siihen liittyvät kriisit ovat niissä yleinen ja luonnollinen asia.

Sairaloissa toimii myös sairaalapappeja, mutta heidän palkkansa maksajina toimivat evlut. seurakunnat, eivät kunnat ja kuntainliitot, mikä onkin oikein. Käytäntö osoittaa, että vain noin kolmannes kuolemassa olevista potilaista haluaa sairaalapappia vuoteensa viereen. On myös mahdollista saada tunnustuksetonta ammatillista henkistä tukea. Läheisimpien merkitys on luonnollisesti usein ensiarvoista.

Kansainvälinen humanistiliike on vaatinut Hollannin mallin laajentamista niin, että armeijoiden palvelukseen pestataan pappien rinnalle kunkin maan väestön katsomuksellisen ja kauman suhteissa ammatillisen sekulaarieettisen henkisen tuen henkilöstöä. Suomen kenttäpiispa vastustaa tunnustuksettomia sotilasetiisiä tukienkiloita. Hän väittää, että koska sekularistit eivät voi antaa vakavasti haavoittuneelle kuolevalle sotilaille mitään uskonnollista toimitusta, heidän käytettävyytensä olisi sen vuoksi vajaa. Hän kuitenkin unohtaa, että uskonnottomien näkökulmasta sotilaspapin käytettävyys on vajaa.

Vapaa-ajattelijat vaativat yhtä yhteistä, katsomusneutraalia sotilasvalaa.

Esa Ylikoski

Vaikka tänä kesänä Puolustusvoimissa on ajankohdittaisena asiana uskonnonharjoituksen vapaaehtoisuus ja etiikan opetus, Vapaa-ajattelijain liitolla on myös lainsäädännöllisiä muutoksia edellyttäviä uudistusesityksiä.

Vapaa-ajattelijain mielestä Puolustusvoimissa alkukauden lopussa annettava sotilasvala ja sotilasvakuutus voitaisiin yhdistää. Nyt alokkaat joutuvat valitsemaan uskonnollisen sotilasvalan tai katsomusneutraalin sotilasvakuutuksen välillä. Menettely johtelee varusmiehiä kahteen ryhmään ja kahteen rinnakkaiseen tilaisuuteen.

Monet tekijät puoltavat sitä, että siirrytään kaikille yhteiseen, uskonnollisesti tunnustuksettomaan sotilasvalaan tai -vakuutukseen. Puolustusvoimain ylipäällikkö eli tasavallan presidenttikin antaa vain ”jumalattoman”

eli uskonnottoman juhlallisen vakuutuksen. Kukaan ei liene sen takia huolestunut maan turvallisuudesta, kuten ei myöskään eduskunnan puhemiehen antamasta vakuutuksesta. Myös lääkärin, sairaanhoitajan ja suuhygienistin antavat uskonnottoman valan. Tus-

Presidenttikin antaa ”jumalattoman” valan

kin kukaan on lääkäriin tai hammaslääkäriin mennessään huolestunut tästä asiasta.

Onko kansalaisille välttämätöntä saada tietää, laittaako uusi ministeri toimeensa ryhtyessään sormensa Raamatun vai lakikirjan päälle? Kai ministeritkin voisivat tasavallan presidentin ja eduskunnan puhemiehen tapaan antaa vain yhdenlaisen, uskonnollisesti neutraalin vakuutuksen? Oikeusministeriön työryhmä on

tehnyt esityksen, että kärkeäoikeudessa todistajan valasta oltaisiin poistamassa jako uskonnolliseen (Raamattu) tai uskontoneutraaliin (lakikirja) valaan tai vakuutukseen. Vapaa-ajattelijain liitto on tätä jo vuosia sitten lausunnossaan esittänyt. Nykyisellään on olemassa oikeusturvaa riski, että tuomari tai lautamies arvioi kantajan tai vastaajan todistajaa sen mukaan, laittaako todistaja sormensa Raamatulle vai lakikirjalle.

Apulaisoikeuskanslerin kouluja koskevassa päätösuosituksessa on hyvät perusteet myös sille, että varusmiespalvelukseen astuneita alokkaita ei pakotettaisi julkisesti ilmaisemaan kaikkien muiden edessä, antavatko he uskonnollisen vai uskontoneutraalin valan tai vakuutuksen. Sotilaalla tulee olla oikeus pitää uskonnollinen tai uskonnoton vakaumuksensa yksityisasianaan, samoin kuin esimerkiksi puoluekantansa tai sitoutumattomuutensa.

LUONNOS KOLMIVUOTISKERTOMUKSEKSI:

Liiton toimintatavat ja yhteiskunta-vaikuttaminen kehittyneet

Lehti uudistui, kirkosta erotaan ja kansalaisaloitekin on saatu käyntiin. Mitä muuta vapaa-ajattelijat ovat tehneet? Mitä matkan varrella on opittu? Se selviää kolmivuotiskertomuksesta.

Liittokokous 2014 • Liittokokous 2014 • Liittokokous 2014 • Liittokokous 2014 • Liittokokous 2014 • Liittokokous 2014 • Liittokokous 2014 • Liittokokous 2014

On jälleen liittokokouksen aika! Joka kolmas vuosi järjestettävä liittokokous on Vapaa-ajattelijain liiton ylin päättävä elin. Mitä tänä vuonna käsitellään?

Toimitus

Vapaa-ajattelijain Liiton XXVI liittokokous järjestetään Tampereella hotelli Rosendahllissa 14.-15.6.2014. Viikonlopun kestävä liittokokous on liiton korkein päättävä elin. Se järjestetään kolmen vuoden välein. Liiton jäseninä on tällä hetkellä 25 yhdistystä ympäri maata. Jäsenyhdistykset lähettävät liittokokoukseen edustajia jäsenmäärästään riippuvan määrän, kuitenkin korkeintaan seitsemän. Tänä vuonna edustajia tulee olemaan noin 40. Osallistujien (edustajien ja muiden mahdollisesti kokousta seuraavien) ilmoittautumiset suositellaan tehtäväksi 2.5. mennessä, sillä majoituksen ja tarjoilun hinnat nousevat tämän jälkeen. Kaikkien mukaan tulevien täytyy kuitenkin ilmoittautua viimeistään 30.5. mennessä, haluaa tarjoilua tai ei.

Liittokokouksessa valitaan liitolle valtuusto ja hallitus seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi. Ne käyttävät liitos-

sa toimeenpanovaltaa seuraavaan liittokokoukseen asti.

Liittovaltuustolla on liittokokousten välisenä aikana päättävä valta liiton asioissa, joista liittokokous ei ole tehnyt päätöstä, jotka eivät ole viireillä liittokokouksessa eivätkä yhdistyslain tai näiden sääntöjen mukaan kuulu liittohallituksen päättävä valtaan. Liittohallituksen tehtävinä taas ovat hallinnolliset ja liiton henkilöstöä koskevat päätökset sekä liiton toiminnan kehittäminen.

Liiton hallituksen puheenjohtajaksi on vain kaksi ehdokasta tiedossa etukäteen: **Kim Sjöström** ja **Petri Karisma**. Molemmista on tässä numerossa lyhyt esittely.

Sääntötoimikunta on valmistellut liitolle uusia sääntöjä. Tärkeitä muutosesityksiä on kaksi. Ensimmäisen mukaan hallituksen varaedustajien määrä laskettaisiin kolmeen ja samalla luovutettaisiin henkilökohtaisista varaedustajista, ja toiseksi valtuusto koostuisi vain kerran vuodessa.

Liitto on saanut neljä liittokokousaloitetta, joista kolme on tullut Keski-Uudenmaan vapaa-ajatteliijoilta, neljäs Turun vapaa-ajatteliijoilta. Hallitus

antaa niistä lausunnot 14.5. mennessä yhdistyksille. Esitykset ja niistä annetut lausunnot lähetetään tuolloin yhdistyksille. Esitykset käsitellään liittokokouksessa.

Ohjelma

Liittokokous järjestetään tänä kesänä Scandic Hotel Rosendahllissa, Tampereen Pyynikillä (Pyynikintie 13). Varsinainen kokous alkaa lauantaina 14.6. klo 13, mutta edustajien kelpoisuuden tarkistaminen aloitetaan jo klo 11. Kokoustilassa on jatkuva kahvitarjoilu.

LAUANTAI

11:00-13:00 Ilmoittautuminen ja lounas
13:00 Kokous alkaa
14:00-16:00 Iltapäiväkahvi
19:00-22:00 Illallinen
22:00 Iltaohjelma alkaa

SUNNUNTAI

(07:30-10:30 Aamukahvi majoitetuille.)
09:00 Kokous jatkuu
11:00-14:00 Lounas
14:00-16:00 Kokouksen päätyttyä päätöskahvi

Petri Karisma ja Esa Ylikoski

Vapaa-ajattelijain liiton toiminta jaksottuu kolmivuotisiin liittokokouskausiin. Liittovaltuusto hyväksyy vuosittaiset liittohallituksen toimintakertomukset kahdelta ensimmäiseltä

vuodelta. Liittokokous käsittelee toimikauden viimeisen vuoden toimintakertomuksen sekä yhdistetyn kolmivuotiskertomuksen koko liittokokouskaudelta.

Kolmivuotiskertomus lähetetään kokousedustajille sekä yhdistyksille ennen liittokokousta. Lehden men-

nessä painoon kertomus ei ollut vielä valmiina, eivätkä kaikki yksityiskohdalliset tiedot monia lukijoita kiinnostaisikaan. Niinpä päädyimme siihen, että lehdessä esitetään toiminnan pääkohtiin ja pääasiallisiin piirteisiin keskittyvä ”luonnos toimintakertomukseksi”.

Kirkko on menettänyt puoli miljardia euroa!

Yhteiskuntavaikuttamisen kehittyminen

Kolmivuotiskaudella 2011-2013 Vapaa-ajattelijain liitto on uudistanut toiminnallisen linjansa, kehittänyt toimintatapojaan ja yhteiskuntavaikuttamisen muotojaan. Olemme parantaneet tavoitteidemme ilmaisuja ja perusteluja. Käyttöön on otettu tunnustuksettomuuden ajatus, mikä on mahdollistanut aiempaa vakuuttavamman ihmisoikeusperustaisen viestinnän.

Vaativuoksiamme perustelevat Euroopan ihmisoikeussopimuksen uudet oikeudelliset tulkinnat, joita myös Suomen molemmat laillisuusvalvojat ja monet muut oikeusopinnot ovat tuoneet esiin. Ihmisoikeus uskonnollisen tai uskonnoton vakaumuksen pitämiseen yksityisasiana tukee vaatimustamme valtion ja kunnan tunnustuksettomuudesta ja neutraalisuudesta sekä valtion ja kirkon erityissuhteen lopettamisesta.

Asioita on ajettu lausunnoilla, kannanotoilla sekä säädösvalmistelua ennakkoilla ja tukevilla ehdotuksilla. Ne eivät kuitenkaan ole riittäneet. Asioita on pitänyt ajaa myös hallintoviranomaisille ja oikeudenvälvoille osoitetuille kante-

luilla, joita on tehty useita niin liiton, sen jäsenyhdistysten kuin yksityishenkilöidenkin toimesta.

Vuonna 2012 Seinäjoen käräjähartauksia koskeva kantelu johti tärkeään tulokseen, kun apulaisoikeuskansleri katsoi, että ”perusoikeuksien turvaaminen menee perinnesyiden edelle” ja katsoi, ettei oikeusviranomaisen tehtäviin kuulu tunnustuksellisen uskonnonharjoituksen järjestäminen.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on tällä kolmivuotiskaudella tehnyt paljon liittoa miellyttäviä päätöksiä. Apulaisoikeusasiamies on mm. ojentanut lukion rehtoria, joka oli väittänyt oppilaille jumalanpalveluksen olevan pakollinen sekä katsonut, että koulutoimen ohjeistus opettajajohtoisista ruokarukouksista luopumisesta on ollut oikein. Apulaisoikeusasiamies on myös tarkastellut koulujen yhteisten juhlien ohjelmaan liitetyn yksittäisen virren asemaa. Vuoden 2013 lopussa eduskunnan apulaisoikeusasiamies teki Puolustusvoimia koskevan kauan odotetun päätöksen, jonka mukaan myös kirkkoon kuuluville tuli oikeus olla pois uskonnonharjoituksesta.

Toimintatapojen kehittyminen

Vapaa-ajattelijain liiton omassa järjestötoiminnassa on päästy keskittymisestä liittohallituksen kokousten ympärille. Nyt liiton yhteydessä toimii erilaisia toiminta- ja projektiryhmiä. Samalla annetaan niiden toimijoiden tehdä vapaaasti hommia. Liitossa luotetaan, että ihmisillä on älyä tehdä eteenpäin vieviä tehtäviä. Jos kaikesta pitäisi koko ajan tehdä jäykkää hallinnollisia päätöksiä, emme ehtisi tehdä varsinaisia toimintoja, vaan kaikki aika menisi asioiden pyörittelyyn ja päätösten tekoon kokouksissa. Nyt monet käytännön toimintaa edistävät hommat ja aikaansaannokset perustuvat luottamukseen ja toimijoiden motivaatioon.

Tällä *tekijä päättää* -linjalla on hyvä jatkaa. Tekemisen vapaus kannustaa. Olemme saneet mukaan uusia toimijoita projektiryhmiin. Uskomme, että näin saamme jatkossa uusia toimijoita, kun tietoisuus toimintatavoista ja -mahdollisuuksista leviää. Tämä ajatus on lähtökohtana open source -projekteissa. Tekijä päättää -ideologiaan liittyy myös ajatus siitä, ettei vapaaehtoisten välillä ole direktio- eli työjohto-oikeutta. Vapaa-ajattelijain liiton, sen toimintaryhmien sekä jäsenyhdistysten toiminta perustuu vapaaehtoistoimintaan ja yhteistyöhön.

Projektimaisen toiminnan juurruttaminen on liiton ja jäsenyhdistysten piirissä aloitettu jo useiden vuosien aikana ennen kolmivuotiskautta (eroakirkosta.fi, et-opetus.fi, pakkouskonto-työryhmät ym.). Nyt liitto on omaksunut tämän työtavan ja siten se on tällä liittokokouskaudella avannut ovia maailmaan. Paljon uusia toimijoita on saatu internetin kautta. Ennen nykyistä kolmivuotiskautta liiton toiminta oli keskittynyt ”omiin” ihmisiin ja juttuihin.

Liiton ongelmana oli 2000-luvun liittokokouskausiin usein voimakas ja toimintaa haittaava sisäinen riitely sekä samalla ulospäin suuntautuva laholainen puhdasoppisuus ja riidan haastaminen ulkopuolisten, potentiaalisten liittolaisten kanssa. Tämän taustan vuoksi on merkittävää, että tällä kolmivuotiskaudella liitto on luonut uudet yhteistyösuhteet Suomen Humanistiliiton kanssa ennen sen puheenjohtajan, opetusneuvos **Pekka Elon** valittavaa kuolemaa.

Kun toimintatavat ja vaikuttamisen muodot on saatu kuntoon ja olemme voineet tehdä asioita rauhassa, on tulostakin syntynyt. Tiedotteita ja kannanottoja ovat toimikaudella lähettäneet sekä Vapaa-ajattelijain liitto ja sen jäsenyhdistykset että eri vapaa-ajattelijain projektit, kuten eroakirkosta.fi-palvelu, et-opetus.fi-palvelu ja Yhdenvertainen Suomi -kansalaisaloite.

Käyttöön on otettu tunnustuksettomuuden ajatus.

Mitä kaikkea olemme saaneet aikaan

Vapaa-ajattelu eri muodoissaan saanut runsaasti julkisuutta. Olemme saaneet äänemme kuuluviin televisiossa, radiossa, printtimediassa ja Internetissä. Uutisointi ei ole ollut pelkästään erilaisiin tapahtumiin reagointia, vaan olemme onnistuneet nostamaan itselle tärkeitä asioita keskusteluun. Asiamme, eli tunnustuksettomuus ja ihmisoikeudet, sekä ateismi, rationalismi, humanismi ja muut meille tärkeät teemat ovat saaneet media-aikaa. Puheenjohtajasta on tehty liittokokouskaudella kolme laajaa henkilöhaastattelua, jotka julkaistiin Sunnuntaisuomalaisessa, Aamulehdessä ja Helsingin Sanomissa. Vapaa-ajattelijat eivät ole enää paitsi-ossa mediajulkisuudesta.

Vapaa-ajattelijain kaikki projektit ovat ottaneet haltuun sosiaalisen median käytön yhteisöviestinnässä. Kohtaamme jatkuvasti tuhansia ihmisiä eri projektien some-toiminnoissa.

Aloitimme vuoden 2013 lopulla Yhdenvertainen Suomi -kansalaisaloitteen työstämisen. Kansalais-

Vapaa-ajattelu on saanut julkisuutta.

aloite julkaistiin tammikuussa 2014. Aluksi tarkoituksena oli saada mukaan muita kansalaisjärjestöjä. Ilmeisesti valtion ja kirkon erottaminen on Suomessa vielä niin arka aihe, että muita tahoja ei olla suurem-

missa määrin saatu mukaan. Näyttää siltä, että joudumme ainakin toistaiseksi toimimaan suhteellisen yksin. Yksityishenkilöitä eri yhteiskunnan alueilta on ollut työstämässä ja markkinoimassa kansalaisaloitetta. Kun kansalaisjärjestöt eivät uskalla ottaa kantaa haastaviin kysymyksiin, yksittäiset kansalaiset toimivat. Pitää tietäenkin toivoa, että aihe arkipäiväistyy ja ajatuksen taakse saadaan uusia tahoja.

Kansalaisaloitteen tiimoilta tehtiin mainosvideoita. Oli hyvä huomata, että pystymme suhteellisen pienin taloudellisin panoksin tekemään televisiotason mainoksia. Tätä osaamista tulemme varmasti käyttämään myös tulevaisuudessa.

Kaiken kaikkiaan kansalaisaloite on ollut todella hieno oppimisprosessi. Koko projekti on näyttänyt, mitkä

ovat reunaehdot toiminnassa ja mihin kannattaa tulevaisuudessa panostaa.

Kirkosta eroaminen on ollut koko liittokokouskauden ajan hyvissä lukemissa. Vuosi 2013 oli kaikkien aikojen toiseksi paras kirkostaeroamisvuosi, heti vuoden 2010 jälkeen, jolloin pidettiin nyt jo legendaariseksi muodostunut Ajankohtaisen kakkosen homoilta. Merkittävimmän mediamylläkin eroakirkosta.fi-palvelu sai aikaan, kun se tiedotti, että evankelisluterinen kirkko on menettänyt puoli miljardia euroa eroakirkosta.fi-palvelun takia. Aiheesta

tiedottaminen ja siitä seurannut uutisointi aiheuttivat sen, että vuoden 2013 joulukuusta tuli kaikkien aikojen toiseksi vilkkain eroamiskuukausi lokakuun 2010 jälkeen. Tämä kertoo siitä, että voimme tuoda myös omia aiheitamme näkyvästi mediaan, ja että asiamme otetaan tosissaan. Tutkimuksen mukaan eroakirkosta.fi-palvelun tuntee noin 70 % suomalaisista.

Liitto julkaisee Vapaa Ajattelija-lehteä, joka uudistettiin täysin vuonna 2012. Se on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä liiton jäsenlehti, mutta sa-

malla sitä on suunnattu suuremman yleisön luettavaksi. Liiton jäsenyhdistysten jäsenten lisäksi lehden lukijoina ja tilaajina on paitsi liiton ulkopuolisia yksityishenkilöitä myös useita kirjastoja. Joitakin numeroita on lähetetty myös oppilaitoksille näytenuumeroina. Lehti julkaistaan myös ilmaisena verkkolehtenä. Lehden keskeisiä tekijöitä ovat uudistuksen jälkeen olleet **Lasse Pylkki, Suvi Auvinen, Sauli Lehtinen, Esa Ylikoski ja Petri Karisma**. Lisäksi Vapaa Ajattelijalla on useita muita tekijöitä ja avustajia.

Perustoimintojen tukeminen

Liiton Helsingissä Neljännellä linjalla sijaitseva toimitalo remontoitiin paremmin kokouskäyttöön sopivaksi heti liittokokouskauden alussa. Toimitilaan hankittiin uudet kalusteet ja nyt se on edustavassa kunnossa. Toimistoon hankittiin leasing-rahoituksella skannerina ja kopiokoneena toimiva verkkotulostin, Bizhub 224 Konica Minolta. Koneella voidaan tulostaa niin asiakirjoja kuin korkeatasoisia ja monivärisiä esitteitä sekä liiton että jäsenyhdistysten tarpeisiin. Uusi kone mahdollistaa sen, että esitteitä voi tulostaa juuri tarpeellisen määrän kulloiseenkin tarpeeseen.

Liiton asuntojen vuokrien keräämisessä oli ongelmia edellisillä liittokokouskausilla. Nykyään liiton asuntojen vuokrista huolehtiin Hallinnointiturva Oy. Hallinnointiturva on onnistunut täydellisesti tehtävässään, eikä yhtään vuokraa ole jäänyt maksamatta sinä aikana, kuin Hallinnointiturva on hoitanut asuntoja. Yhteistyö Hallinnointiturvan kanssa aloitettiin 1.7.2012.

Kesällä 2012 myytiin kaikista huonoimmassa kunnossa ollut asunto. Asunto oli niin huonossa kunnossa, että siihen olisi täytynyt tehdä täydellinen remontti. Liitto sai testamentin, joka sisälsi pienehkön osakehuoneiston Helsingissä ja jonkin verran käteisvaroja. Asunnon myynnin ja testamentin ansiosta liitolle on edelleen 10 vuokrattavaa asuntoa.

Liitto juhli 75:tä toimintavuottaan 3.11.2012 liiton uudistussa toimistossa (vastaanotto) ja Käpylän Työväentalossa (pääjuhla, juhlapäivällinen). Paikalla oli kutsuttuina jäsenyhdistysten edustajia. Ohjelmassa oli juhlapuhe, jonka piti kirjailija **Jarkko Tontti**, sekä **Timo Julkusen** stand up -komiikka. Juhlissa jaettiin myös tunnustuspalkintoja. Järjestelyistä vastasi **Erja Sallinen**, seremoniamestarina toimi **Ilkka Vuorikuru**.

Liitto järjesti Helsingissä elokuussa 2013 toimintaseminaarin jäsenyhdistysten edustajille. Järjestökouluttaja **Kari Loimu** piti tilaisuudessa esitelmän hyvästä yhdistystoiminnasta. Petri Karisma, Lasse Pylkki ja Esa Ylikoski kertoivat liiton toiminnasta, tavoitteista ja saavutuksista. Keskustelussa oli varattu aikaa siihen, että yhdistysten edustajat antoivat palautetta liiton toiminnasta. Yhdistyksille oli valmisteltu kansio, jossa oli yhdistystoimintaa tukevaa aineistoa.

Hautausmaatoimikunta on pitänyt Kotkassa tapaamisen ja teettänyt liitolle suruadressin.

Liiton kirjastosta on siirretty vanhimpia teoksia kellari-varastoon ja uudempien kirjojen tiedot on siirretty Excel-tietokantaan. Tietokanta on tarkoitus siirtää nettiin vuoden 2014 aikana.

Jouni Vilkkä jatkaa toistaiseksi liiton palkkaamana osapäiväisenä projektikoordinaattorina ja vuodesta 2013 alkaen myös taloudenhoitajana. Hän on työskennellyt yleensä päivän viikossa toimistolla, muuten etänä.

Puheenjohtajaehdokkaat esittäytyvät

Toimitus

Vapaa-ajattelijat äänestävät liittokokouksessa puheenjohtajastaan. Ehdolle on asettunut kaksi toimijaa: **Kim Sjöström** ja liiton nykyinen puheenjohtaja **Petri Karisma**. Mitä ehdokkaat ajattelevat ajankohtaisista asioista? Ehdokkaille lähetettiin kolme kysymystä, joihin pyydettiin vastauksia. Alla olevat ovat ehdokkaiden itsensä kirjoittamia ja editoimattomia tekstejä.

Kim Sjöström ja veljenpoikansa viettämässä maallista joulua.

Mitä uskonnotomien edunvalvonnassa pitäisi tehdä?

Poliittinen vaikuttaminen. Esittelen tässä lyhyesti suunnitelmani uskonnotomien asian tuomiseksi tehokkaasti nimenomaan Kokoomuspuolueen poliitikkojen ja äänestäjien punnittavaksi. Aion toteuttaa suunnitelmani siitä riippumatta, valitaanko minut liiton puheenjohtajaksi vai ei. Puheenjohtajana pystyn viemään toteutusta tehokkaammin lävitse. Siksi liittokokousedustajien kannattaisi valita minut.

Kokoomuspuolueessa yksikään kansanedustaja ei näytä rohkenevan olla uskonnotomien puolella, kun sitävastoin todella moni kokoomuksen kansanedustaja puhuu ja tekee uskonnotomien oikeuksien vastaisia teko-

Kim SJÖSTRÖM

"Piikki lihaan uskonnollismieliselle Kokoomukselle!"

ja. Kokoomusta ei vielä ole pelottanut uskonnotomien äänestäjien menettämisen uhka.

Suureen poliittiseen puolueeseen pystyy vaikuttamaan toisinaan raflaavammin sen ulkopuolelta kuin sisältä. Äänestäjien merkittävän lukumäärän ja tulevaisuuden menettämisen pelko ohjaa puolueita pidättymään pahimista tekosista ja muuttumaan suopeammaksi äänestäjäsegmentin toiveille. Jos eivät muutu, tai muuttumisesta huolimattakin silti, puolue saat- taan menettää pysyvästikin äänestäjiä, segmentin toiveita paremmin vastaa- valle vaihtoehdolle.

Kokoomus-suuntaisesti ajatteleville äänestäjille onkin siksi tarjottava vaa- leissa äänestettäväksi vaihtoehto, jon- ka talouspolitiikka on melko saman- laista kuin kokoomuksella (ehkä ripa- uksen verran inhimillisempää), mut- ta joka on selkeästi antiklerikalistinen. Vaihtoehto, jonka ehdokkaita äänes- täessään, äänestäjät voivat luottaa et- tä ääni ei valu ehdokaslistan koostu- muksen takia kenenkään uskonnollis- mielisen ehdokkaan hyväksi eikä pön- kittämään uskonnotomien oikeuksia vastaan toimivien poliitikkojen verta- uslukuja.

Edelleen ovat täysin ajankohtaisia myös ne linjaukset joita kirjoitin Vapaa Ajat- telija 3/2011 sivulla 11. Uskonnonharjoittamisen poistaminen kouluista, kirkon julkisoikeudellisen aseman käyttäminen sen haitaksi, uskontojen henkisen lahou- den pitäminen julkisuudessa, oman vapaaehtoisorganisaation sopuisa johtami- nen. Niitä myös aion yhä toteuttaa.

Kutsun tätä poliittisen kentän vaih- toehtoa nimellä Liberaalinen vaaliryh- mä. Projektia voimme kutsua nimel- lä "Piikki Lihaan Uskonnollismielisel- le Kokoomukselle".

Porvarillisesti ajattelevia uskonnot- omia on maamme äänestäjistä jo var- masti ainakin satatuhatta. Näen lähi- aikojen ja pidemmälläkin tähtäimel- lä politiikassamme erityisen tärkeänä sellaisen poliittisen vaikuttamisen, jol- la uskonnotomien asia saadaan lävit- se poliittisen kartan porvarillisemmas- sa puoliskossa - jossa nykyään uskon- notomien asiaa eivät uskalla ajaa mit- kään puolueet eivätkä oikein ketkään kansanedustajatkaan.

Pitää toteuttaa tilanne jossa Kokoo- muspuolue ei pysty uskottavasti esiin- tymään vapaamielisten maallisten ih- misten puolueena. Uskonnotomien oikeuksien vähättely pitää saada va- hingolliseksi toimintatavaksi politii- kassa.

Toivotan ihmiset tervetulleiksi mu- kaan projektiin. Jo eduskuntavaaleissa on tarkoitus asettaa antiklerikalistisen Liberaalisen listan ehdokkaita.

Kampanjasivuni:
<http://sjostro.vuodatus.net/>

Petri KARISMA

"Keskustelu mahdollistaa muutoksen."

1. Mihin asioihin haluat ensisijaisesti keskittyä puheenjohtajakaudellasi?

Vaikka Liitto on onnistunut erittäin hyvin tiedottamisessa ja muussa julki- sessa tavoitteiden eteenpäin viemisessä, on toiminnan linjakkuuteen kiin- nitettävä huomiota. Tulevalla liittoko- kouskaudella on liitossa paikallisyh- distysten ja kaikkien kiinnostuneiden avustuksella aloitettava määrätietoi- nen strategiatyö. Tämän strategiatyön tuloksena tulisi löytyä ne toimintalin- jat ja -ajatukset, miten saamme asiam- me parhaiten suuren yleisön, media ja päättäjien tietoon ja ymmärrykseen.

Strategiatyön yhteydessä on selvi- tettävä, miten ja mistä vapaa-ajatteli- jat tunnetaan. Koska teemme hyvin merkittävän osan työstämme julki- suuden kautta on erittäin tärkeä tie- tää, mitkä asiat ymmärretään ja mitkä ei. Kun tiedämme tarkemmin, miten toimintaa linjataan, niin voimme hel- pommin muodostaa tavoitteet ja pää- määrät, jotka ohjaavat toimintaa. Sa- moin mm. suuren yleisön on helpom- pi samaistua tahoan, joka on selvästi tuonut esille mihin se pyrkii.

2. Mikä ovat mielestäsi vapaa-ajattelijain liiton tärkeimmät kehittämistehtävät?

Vaikka kuluneella liittokokouskaudel- la on saatu paljon aikaan, olemme kui- tenkin vasta päässeet alkuun. Sähköi- nen toiminta on onnistunut hyvin ja siinä on saavutettu tuloksia. Nyt on hyvä aika keskittyä jalkatyöhön. Tä- hän kuuluu paikallisyhdistystyön ke- hittäminen ja jäsenhankinta. Pitää löy- tää keinoja, miten kohtaamme ihmi- siä kasvotusten. Ihmisten kohtaami- nen on aivan erinomainen tapa saada ihmiset puolelleen.

Liiton uudistuvat internet-sivut tu- levat tukemaan paikallisyhdistysten toimintaa ja jäsenhankintaa. Kun uu- det sivut saadaan kuntoon, niin pys- tymme tarjoamaan kaikille halukkail- le paikallisyhdistyksille omat nettisi- vut. Nettisivut on tehty mahdollisim- man helpoksi ottaa käyttöön ja hallita. Koska paikallisyhdistysten internetsi- vut ovat samassa kokonaisuudessa lii- ton sivujen kanssa, on tuen antaminen helpompaa. Uusien sivujen suunnitte- lussa on lähdetty jäsenhankinta edellä.

3. Miten vapaa-ajattelijoiden pitäisi mielestäsi edistää uskonnotomien asemaa Suomessa?

Malti on valttia. Paras tie uskonnot- omien aseman paranemiseen on se, että saamme karistettua harteiltam- me änkyrän ja yksioikoisen toimijan viitan. Kukaan, ei suuri yleisö, media eivätkä päättäjät ota tosissaan toimi- jaa, joka vuosi vuoden jälkeen saar- naa samaa säveltä. Meidän täytyy löy- tää meneillä olevista yhteiskunnalli- sista keskustelun aiheista monia eri kulkimia. On oleellista löytää mahdol- lisia välitavoitteita, jotka mahdollista- vat asian eteenpäin viemisen pala pa- lalta. Tietenkään lopullista tavoitetta ei saa unohtaa, vaan siihen pyritään askel kerrallaan. Ei ole järkevää hirt- täytyä yhteen totuuteen. Keskeistä on osallistua keskusteluun. On aivan var- ma, että näissä kysymyksissä keskus- telu mahdollistaa muutoksen. Jos mie- lessä on vain yksi totuus, niin silloin keskusteluun osallistuminen on vai- keaa, ellei mahdotonta.

Jumalanpalveluksia

Suivirren

PEV MITÄTÖI
PERUSTELEMATTA
EIT:N LINJAUKSIA

siivellä

Esa Ylikoski

Julkaisemme tässä numerossa laajoja otteita apulaisoikeuskanslerin 24.3.2014 tekemästä merkittävästä päätöksestä *Uskonnon harjoittaminen kouluissa*. Julkaisuun on hyviä syitä, vaikka eduskunnan perustuslakivaliokunta 25.4. ottikin masinoidun suvivirseskustelun suojista toisenlaisen kannan koululaisjumalanpalvelusten ja osin myös aamuhartauksien järjestämiseen koulupäivän ohjelmaan.

Mediakeskustelussa tunnustuksellista uskonnonharjoitusta, yksityisyyden suojaa ja julkisen vallan neutraalisuutta koskevat ihmisoikeudelliset perustelut sivuutettiin. Suivirttä puolustettiin, mutta itse asiassa jumalanpalveluksia kouluissa ei niinkään. Yksittäinen virsi ja kokonainen tunnustuksellinen jumalanpalvelus ovatkin laadullisesti ja määrällisesti kaksi eri asiaa.

Perustuslakivaliokunta perusteli suivirren asemaa traditiona, joka ei tee koulun juhlasta uskonnon harjoittamiseksi katsottavaa tilaisuutta. Sen si-

ty muiden maiden tapausten pohjalta. Sehän mitätöisi koko tuomioistuimen merkityksen.

Apulaisoikeuskanslerin esille nostamat EIT:n linjaukset ja suomalaisista kanteluista tekemät ratkaisut osoittavat myös, että Vapaa-ajattelijain liiton viime vuosina kannanotoissaan ja lausunnoissaan esittämät ehdotukset ja linjaukset ovat olleen vahvasti ihmis- ja perusoikeusperusteisia ja kestäviä.

Pääongelmana uskonnonharjoituksen organisointi

”Jokakeväisten suvivirseskujen” synnyttäjinä ovat viime vuosina olleet milloin Päivi Räsänen tai Jyrki Kataisen lausunto tai piispa Jolkkosen päätös evätä lapsiltaan pääsy keväthuhlaan, eivät vapaa-ajattelijat. Viime vuonna vuorossa oli Opetushallituksen johtokunnan puheenjohtajan, kansanedustaja Sari Sarkomaa lausunto ja siitä tehty kantelu. Sarkomaa julkaisi Facebookissa lausunnon: ”Suivirren laulaminen keväthuhlassa ei ole uskon-

opetuksessa ja koulussa (koululaisjumalanpalvelukset ja aamuhartaudet). Kritiikin kohteena on julkisen palvelun viranomaisen, rehtorin koulun viralliseen ohjelmaan järjestämä uskonnollinen tilaisuus, ei ihmisten omaehtoinen uskonnonharjoitus.

Kun opetussuunnitelman mukaan opetus on uskonnollisesti tunnustuksetonta, on johdonmukaista, että myös laitoksen koko toiminta olisi sellaista. Koulun, päivähoidon ja kunnan lakisääteisiin tehtäviin ei kuulu yhden(kään) uskonnon harjoittamisen organisointi. Ihmisten yhdenvertainen kohtelu edellyt-

Uskonnottomuus voi olla sosiaalinen riski.

jaan valiokunta ei mitenkään perustellut, miksi se ”ei liioin pidä uskonnon ja omantunnon vapauden kannalta ongelmallisina” juhlapyhien viettoon liittyviä jumalanpalveluksia tai muita vastaavia uskonnon harjoittamiseksi katsottavia tilaisuuksia. ”Liioin” ei perustele mitään, ja väite ”uskonnottomuudesta” mitätöi tosiasiat ja monet kantelut, pesee mustan valkoiseksi.

Perustuslakivaliokunnan perustelematta tekemä populistiskirkkopoliittinen ratkaisu ei mitätöi oikeudenvalvojien linjauksia. Apulaisoikeuskanslerin päätös tuo suomalaiseen tietoisuuteen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) viime vuosina tekemät uudet ratkaisut, jotka ovat olleet ilmeisen tuntemattomia opetushallinnossa ja eduskunnassakin. EIT:n päätösten sovellettavuutta Suomessa ei voida sivuuttaa sillä, että ne on teh-

non harjoittamista. Suivirsi on osa suomalaista keväthuhlarinnettä.”

Politikoinnin takana on kirkon kyselytutkimus, jonka mukaan 80% haluaa suivirren, mutta vain 27% uskoo ”kristinuskon opettamaan Jumalaan”.

Apulaisoikeuskanslerin päätöksen pääsisältö koski tunnustuksellisen uskonnonharjoituksen järjestämistä kouluissa. Myös Vapaa-ajattelijain liiton kannanotot ovat kohdistuneet selvästi ja painotetusti juuri uskonnonharjoituksen järjestämiseen päiväkodeissa, esi-

tää julkiselta vallalta neutraalisuutta. Yhden uskonnon suosiminen asettaa muut eriarvoiseen asemaan uskonnon tai vakaumuksen perusteella. Perustuslakivaliokunnan ”siunaus” syrjinnälle rikkoo yhdenvertaisuutta sekä uskonnon ja omantunnon vapautta.

Nyt käytävässä keskustelussa on tärkeää tuoda esiin, ettei suomalaisen kulttuuriin enää kuulu edes kirkkoon kuuluvien enemmistön tunnustuksellinen kristillisyyttä tai osallistuminen uskonnonharjoitukseen kirkossa. Kirkon tutkimuskeskuksen kyselytutkimuksen (Gallup Ecclesiastica 2011) vastausten perusteella kirkolla ei ole mandaattia ”edustaa” edes kaikkia jäseniään katsomuksellisisissa kysymyksissä. Alle 30 % kansasta sanoi käyvänsä jumalanpalveluksessa kerran vuodessa, ja vähintään kerran kuussa käyviä oli 6 % (Haastettu kirkko, s. 37).

Niinpä päiväkotien ja koulujen järjestämälle uskonnonharjoitukselle ei ole enää kulttuuriseen perinteeseen liittyviä perusteita. Työpaikoilla ei ole aamuhartauksia tai jumalanpalveluksia työajalla. Kyse on kristityn vähemmistön uskomusten nostamisesta verovaroilla erityisasemaan. Se syrjii väestön enemmistöä vastoin ihmisten yhdenvertaisuutta. Tämä ei jää tähän.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen linjaukset

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) viime vuosien uudet linjaratkaisut nousivat esille ja tietoisuuteen vuonna 2012. Apulaisoikeuskansleri ratkaisi Seinäjoen vapaaajattelijain kantelun; sen tuloksena käräjäjumalanpalvelusten järjestämi-

sestä on luovuttu. Viitattujen EIT:n ratkaisujen (esim. Alexandridis -tapaus 21.2.2008 ja Grzelak -tapaus 15.6.2010) lisäksi nyt kouluja koskevassa päätöksessä oli mukana uusia ratkaisuja (Sinan Isik v. Turkki -tuomio 2010, erit. kohdat 41–53, Lautsi and others -tapaus 18.3.2011, Bayatyan v. Armenia 7.7.2011).

Vuoden 2012 ratkaisun myötä vapaaajattelijain kannanottojen lähtö-

toimikunnan, joka järjesti jumalanpalvelukselle vaihtoehtoisen tunnustuksettoman tilaisuuden, ja Helsingin vapaaajattelijain aloitteesta Helsingin yliopisto lisäsi vuonna 2012 avajaisjuhlien ohjelmaan avajaisjumalanpalvelukselle rinnakkaisen tunnustuksettoman tilaisuuden. Aloitteessamme tosin tuotiin esiin ratkaisuna myös avajaisjumalanpalveluksesta luopumisen mahdollisuus.

Suvivirttä puolustetaan, jumalanpalveluksia ei.

kohtana vahvistui selkeästi ihmis- ja perusoikeuspohjaisuus. Aloimme esittää koulujen ja päiväkotien päiväohjelmaan järjestettyjen tunnustuksellisten uskonnollisten tilaisuuksien lopettamista. Toimme esille, että sillä on selvä ja vahva ihmisoikeusjuridinen perusta. Samalla tavoittemme on ollut varsin kaukana edellä koulujen ja päiväkotien todellisuudesta - uskonnottomia, eriuskoisia ja ei-uskonnonilaisia lapsia, nuoria ja perheitä syrjivästä tilanteesta.

Vallitsevan tilanteen ongelmista johtuen olemme pohtineet myös, miten edistää koulujen tunnustuksellisille uskonnollisille tilaisuuksille vaihtoehtoisen ”muun ohjelman” parantamista. Toivoisimme vaihtoehtoisen ohjelma kehittyvän kouluissa hyvin järjestetyiksi ja vetovoimaisiksi tilaisuuksiksi, johon yhä useammat oppilaat alkaisivat osallistua. Palkitsimme vuonna 2011 yliopiston promootio-

Perustuslakivaliokunnan kyseenalaisen ratkaisun jälkeen tämä asia luonnollisesti nousee nyt väistämättä konkreettiseen keskusteluun. Jos koulujen järjestämän uskonnonharjoituksen sallitaan kaikista ongelmista huolimatta jatkua, nousee kysymys vaihtoehtoisen tunnustuksettoman ohjelman järjestämisestä paremmin väistämättä esiin myös kunnissa ja kouluissa.

Vaihtoehtoisen toiminnan aito kehittäminen ei voi onnistua ”mahdollisuuksien mukaan” -asenteella ja Opetushallituksen huonojen ohjeiden pikkuparannuksilla. Silloin on syytä nostaa esille myös Opetushallituksen nykyisissä ohjeissa unohdettu, Perusopetuslain yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetty seuraava ohje: ”Oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta toiminnan tulee olla, uskonnollista sisältöä lukuun ottamatta, luonteeltaan sa-

mankaltaista kuin siinä tilaisuudessa, jonka tilalla muuta toimintaa järjestetään.” (HE 170/2002 vp)

Entä yksityisyyden suoja Suomessa?

Vaihtoehtoisen, mielekkään toiminnan järjestäminen on tarpeellista, jos koulu järjestää tunnustuksellisia uskonnonharjoitustilaisuuksia. Sitä ei

paus tunnustaa tai olla tunnustamatta uskoa antaa yksilölle oikeuden siihen, ettei hänen tarvitse paljastaa uskoaan tai uskonnollisia vakaumuksiaan, eikä käyttäytyä sellaisella tavalla, että siitä voidaan päätellä onko hänellä sellaisia vakaumuksia. Tämän on katsottu koskevan myös henkilöä, joka ei ole uskossa. Tähän vapauteen puututtaisiin, jos valtio saisi aikaan tilanteen, jossa henkilö joutuu suoraan tai välillisesti

Uskonnottomien ajatusten esittäminen on monissa maissa kriminalisoitu, eräissä jopa kuolemantuomion uhalla. Se voi koskea myös internetissä jo tapahtunutta ajatusten esittämistä. Suomessakaan ei kaikilla paikkakunnilla ole vailla sosiaalisia riskejä tuoda esiin perheen uskonnottomuutta. On riittämiin ikäviä esimerkkejä myös opettajien ja rehtorien epäkunnioittavista ja syrjivistä menettelytavoista.

Vapaa-ajattelijain liitto edelläkävijänä

Tällä hetkellä on ajankohtaisesti esillä monta lainsäädäntö- ja muuta säädöshanketta, joissa kysymys uskonnonharjoituksen järjestämisestä on nousut tai nousemassa esiin. Liitto on antanut lausuntoja julkaistuista esityksistä sekä ennakoivia kannanottoja ja ehdotuksia muun muassa säädösvalmistelijoille.

Näitä ajankohtaisia asioita ovat uusi varhaiskasvatustalaki, esiopetuksen opetussuunnitelma, peruskoulun opetussuunnitelma, ammatillisten oppilaitosten opetussuunnitelma, lukion tuntijako ja opetussuunnitelma, kuntalaki ja yhdenvertaisuuslaki. Olemme esittäneet niihin ihmis- ja perusoikeusperusteisen kantamme ja käyttäneet perusteena EIT:n linjauksia.

Tämän lisäksi kevään ja kesän 2014 ”kuuma peruna” on uskonnon aseman uudistaminen Puolustusvoimissa eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen 30.12.2013 tekemän ratkaisun pohjalta. Siitä erikseen toisessa jutussa.

Kantamme perustuu ihmisoikeuksiin!

voi silti pitää riittävänä ehtona sille, että oppilaalla tai hänen huoltajallaan toteutuisi todellinen ja aito vapaus valita, osallistuuko oppilas uskonnonharjoitustilaisuuteen vai sille vaihtoehtoiseen ohjelmaan. Kysymys ole vain tasapuolisesta tiedottamisesta, jossa molemmat vaihtoehdot tuodaan kaikille hyvin esiin. Julkisen vallan neutraalisuusvaatimuksen ja yksityisyyden suojan kannalta viranomaisen organisoiman uskonnonharjoituksen ongelmallisuus ylipäättään ei hyvinkään järjestetyllä vaihtoehtoisella toiminnalla häviä.

Kysymys on uskonnon ja omantunnon vapauden negatiiviseen ulottuvuuteen liittyvästä yksityisyyden suojasta. Siihen on EIT:n tulkintakäytännössä katsottu kuuluvan yksilön oikeus olla tuomatta esiin omaa vakaumustaan. Euroopan ihmisoikeussopimuksen EIS:n 9 artiklan va-

paljastamaan sen, ettei hän ole uskossa.

Tämä monet suomalaiset yllättänyt ihmisoikeustuomioistuimen linjaus on loppujen lopuksi aivan luonnollinen ja oikeudenmukainen myös Suomen tilannetta ajatellen. Onhan ihmisillä myös oikeus olla tuomatta julki puoluepoliittista kantaansa tai sitoutumattomuuttaan. Vaalisalaisuuden turvaamiseen kiinnitetään suuri huomio. Seksuaalista suuntautumistakaan ei ole pakko tuoda esiin esimerkiksi työpaikkahaastatteluisa, vaikka toki siitäkin asiasta myös saa kertoa. Vapaus tuoda ajatuksensa ja identiteettinsä avoimesti esiin on erittäin tärkeä, mutta yhtä tärkeää on myös vapaus saada pitää kantansa yksityisasianaan.

Oikeus yksityisyyden suojaan korostuu myös, kun uskonnon ja omantunnon vapauden tilannetta tarkastellaan koko Euroopassa ja globaalisti.

Uskonnon harjoittaminen

kouluissa

ERITTÄIN PALJON LYHENNETTY APULAIISOIKEUSKANSLERIN PÄÄTÖS
24.03.2014 DNRO OKV/230/1/2013

Apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalainen, lyhentänyt Jouni Vilkkä

KANTELU

Kanteli ja katsoo epäasianmukaiseksi sen, että koulu järjestää yhden uskonnon harjoittamista kouluaikana, usein seurakunnan työntekijän ohjaamana ja joskus jopa koulun tiloissa. Erityisesti uskonnolliset keskusradioamunavaukset korostavat kantelun mukaan vähemmistöön kuulumista, kun enemmistö istuu luokahuoneissa ja vähemmistö odottaa koulun käytävällä. Koulut tekevät säännöllistä yhteistyötä seurakuntien kanssa. Yksi vakaumus on täten etuoikeutetussa asemassa kouluissa ja pääsee vaikuttamaan lasten kasvatukseen myös uskonnon oppituntien ulkopuolella. Kantelijan mukaan ongelmia ilmenee muun muassa koululaisjumalanpalvelusten järjestämisessä, uskonnollisissa aamunavauksissa sekä muissa koulussa järjestettävissä uskonnollisissa tilaisuuksissa kuten esimerkiksi uskonnollisten järjestöjen järjestämissä näytelmäesityksissä. Kanteli ja pyytää oikeuskansleria ottamaan kantaa uskonnon harjoittamiseen kouluissa.

RATKAISU

Juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuria, eikä niitä esimerkiksi niihin mahdollisesti sisältyvän yksittäisen virren laulamisen johdosta voida uskonnollisen suvaitsevaisuu-

den nimissä pitää uskonnon harjoittamiseksi katsottavina tilaisuuksina. Uskonnon ja omantunnon vapaus on paitsi perustuslain takaama perusoikeus myös useiden Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten takaama ihmis-oikeus. Myös Euroopan unionin perusoikeuskirja sisältää vastaavan määräyksen.

Ongelmia vanhempien vakaumusten kunnioittamisessa on tullut esiin esimerkiksi koulujen opetusohjelmien mukaisessa uskonnon opetuksessa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ratkaisussa todettiin, että valtion täytyy huolehtia opetusohjelmaan otetun aineen opettamisesta objektiivisella, kriittisellä ja pluralistisella tavalla. Valtio ei saa pyrkiä kääntymiseen. Negatiiviseen uskonnonvapauteen kuuluu yksilön oikeus olla tuomatta esiin omaa vakaumustaan. Tähän vapauteen puututtiin, jos valtio sai aikaan tilanteen, jossa henkilö joutui suoraan tai välillisesti paljastamaan sen, että hän ei ollut uskossa.

Valtion on muun muassa edistettävä julkisen järjestyksen, uskonnollisen harmonian ja suvaitsevuuden säilyttämistä erityisesti vastakkaisia näkemyksiä edustavien ryhmien välillä. EIT korosti sitä, että viittaukset traditioihin eivät itsessään vapautta valtiota sen velvollisuudesta kunnioittaa ihmisoikeussopimuksessa ja sen lisäpöytäkirjoissa turvattuja oikeuksia.

Ylimpien laillisuusvalvojen kannanottoja

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös 6.6.2005 koski koulun juhlia. Kanteli ja arvosteli Opetushallituksen tiedotteen koulun juhlia koskevaa kohtaa. Apulaisoikeusasiamies katsoi kuitenkin, että tiedotteen kyseisestä kohdasta ei voi tehdä sellaista johtopäätöstä, jonka mukaan oppilaat voitaisiin pakottaa koulun juhlissa osallistumaan uskonnon harjoittamiseen.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen 11.11.2011 antamassa vastauksessa apulaisoikeusasiamies piti selvänä, että koulussa opettajan johdolla päivittäin lausuttavaa ruokarukousta voidaan pitää uskonnon harjoittamisena, jolloin opetuksen järjestäjällä on velvollisuus huolehtia siitä, ettei ketään veloiteta omantuntonsa vastaisesti osallistumaan ruokarukoukseen.

Olen 17.1.2012 antamassani päätöksessä todennut, että julkisella valalla on velvollisuus huolehtia siitä, että evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon erityisasema ei heijastu esimerkiksi virallisiin juhlatilaisuuksiin tavalla, joka saattaisi johtaa uskonnon ja omantunnon vapauden loukkaamiseen. Katsoin tämän turvaamisvelvoitteen menevän perinnesyiden edelle.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies toteaa 5.8.2013 muun muassa, että vallitsevassa kulttuuriympäristössämme suvivirren sisältö ei aiheuta sitä, että koulun päättäjäistilaisuudesta muodotuisi luonteeltaan uskonnollinen tilaisuus. Apulaisoikeusasiamies piti merkityksellisenä sitä, että – toisin kuin esimerkiksi nimenomaisen ruokarukouksen pitäminen koulussa – suvivirren laulamisen asiayhteytenä ei ole itsessään uskonnollinen tilaisuus. Toiminnan järjestäjä on vastuussa toiminnan kohteen us-

konnonvapauden turvaamisen toteutumisesta.

Arviointi

Peruskoulun ja lukion uskonnonopetus on kirkkoon kuuluville velvollisuus. Muutkin voivat

Miksi uskonto pitää nivoa koulujuhliin?

vanhempien ilmoituksesta osallistua uskonnonopetukseen. Sen sijaan uskonnonharjoittamiseksi katsottava toiminta on koulussa vapaaehtoista kaikille riippumatta siitä, kuuluuko henkilö kirkkoon vai ei.

Opetushallitus on 28.2.2006 antanut opetuksen järjestäjille tiedotteen, jossa on todettu, että koulu voi järjestää uskonnollisia tilaisuuksia kuten jumalanpalveluksia ja uskonnollisia päivänavauksia. Tällaiset tilaisuudet katsotaan tiedotteen mukaan uskonnon

Uskonnonvapaus ei toteudu.

harjoittamiseksi. Opetushallituksen selvityksessä todetaan, että opettajan tulee aina kunnioittaa vanhempien ilmoitusta siitä, että heidän lapsensa ei osallistu uskonnolliseen tilaisuuteen. Opetushallitus katsoo, etteivät järjestelyihin liittyvät vaikeudet saa johtaa siihen, että kouluissa luovuttaisiin uskonnon harjoitusta sisältävistä juhlatraditioista, joita myös eduskunnan perustuslakivaliokunta on pitänyt suomalaisen kulttuuriin kuulu-

vina. Selvityksen mukaan osallistujien poistuminen juhlatilasta osaksi aikaa tulee toteuttaa olosuhteet huomioon ottaen hienotunteisesti ja huomiota mahdollisimman vähän herättävästi.

Kantelijan vastineen mukaan luterilaisuuden harjoittamiseen ei kuulu, että se tehdään koulun järjestämänä. Jokainen voi rukoilla tai pitää hartauksia yhdessä muiden harrastajien kanssa oppituntien ulkopuolella, ja seurakunnat voivat järjestää koululaisjumalanpalveluksia koulupäivän jälkeen. Olennaista on, ettei kaikkia oppilaita painosteta uskonnonharjoitukseen järjestämällä sitä opettajajohtoisesti tai osana koulun ohjelmaa.

Vaikka yksilön etujen on josain tapauksissa väistytävä yhteisön etujen tieltä, demokratia ei tarkoita sitä, että enemmistön näkemys aina voittaa. EIT:n mukaan uskonnonvapaus on erottamaton osa moniarvoista, demokraattista yhteiskuntaa. Uskonnonvapauden tunnistamisen vapauten kuului myös se, että yksilön ei tarvinnut tunnustaa uskonnollista vakaumustaan ja toimia sillä tavoin, että hänen menettelystään voitaisiin tehdä johtopäätöksiä hänen vakaumuksestaan. Todettiin vielä, että valtio ei saa luoda sellaista tilannetta, jossa yksilöt ovat velvoitettuja tuomaan esille, etteivät he ole uskossa. Tämä on sitäkin tärkeämpää julkisen tehtävän kuten koulutuksen yhteydessä.

Uskonnon ja omantunnon vapauden sisältyy kielto syrjiä ketään vakaumuksen vuoksi, eli yksilön tai ryhmän asettaminen muista poikkeavaan asemaan ilman hyväksyttävää syytä. Myös yksilön oikeus toimia käytännössä uskontonsa tai omantuntonsa mukaisesti voidaan lukea uskonnon ja omantunnon vapauden osa-alueeksi. Sikäli kun on kyse yksilön oikeudesta pysyä erossa itselleen vieraan tunnustuksen mukaisesta toiminnasta, kyseessä on samalla negatiivinen uskonnonvapaus.

Uskonnon opetuksen lakisääteistä tunnustuksellisesta luonteesta luovuttiin Suomessa vuonna 2002. Pidän uskonnonvapauden ja uskonnollisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta ongelmallisena sitä, että kouluissa kuitenkin järjestetään muita tapahtumia, joissa on uskonnollista sisältöä ja joita voi-

daan sisällöltään pitää jopa tunnustuksellisia. Myös juhlatraditioihin voi sisältyä tunnustuksellisia elementtejä, vaikka itse tilaisuus ei muutoin olisi-kaan uskonnollinen tai tunnustuksellinen. Pidän uskonnonvapauden kannalta ongelmallisena sitä, jos tilaisuuksiin joutuvat käytännössä kaikki osallistumaan vakaumuksestaan riippumatta.

Vaikka evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ovat valtiokirkon asemassa, Suomen valtio ei ole tunnustuksellinen. Julkisen vallan käyttäjiin kohdistuu valtiokirkkojärjestelmästä huolimatta velvollisuus huolehtia siitä, ettei tämä erityisasema heijastu virallisiin tilaisuuksiin tavalla, joka johtaisi uskonnon ja omantunnon vapauden loukkaamiseen. Valtiopäivien, koulujen tai puolustusvoimien juhlatilaisuudet tulee järjestää siten, ettei kukaan vastoin tahtoaan joutu osallistumaan vieraan uskonnon harjoittamiseen. Monissa maissa enemmistöuskontokunnan mahdollisuutta pitää julkisissa kouluissa uskonnollisia päivänavauksia pidettäisiin uskonnonvapauden vastaisena. Valtion neutraliteettia ja

lähtökohtaista pidättyväisyyttä kaikissa suoria uskonnollisia ja vakaumuksellisia ulottuvuuksia omaavissa kysymyksissä on pidettävä uskonnollisen ja vakaumuksellisen yhdenvertaisuuden keskeisimmin turvaavana periaatteena.

Opettajan johtama ruokarukous on uskonnonharjoittamista.

Vaikka osallistuminen olisikin vapaaehtoista, voivat olosuhteet kokonaisuudessaan tehdä valinnasta näennäisen. Opetushallituksen tiedotteessa on ohjeistusta muun muassa koulun perinteisten juhlien ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä. Oikeuskanslerinvirastoon saapuneista koulun uskonnollisia tilaisuuksia koskevista kanteluista ilmenee, että järjestelyt vaihtelevat suuresti eri kouluissa. Uskonnon ja omantunnon vapauden sekä uskonnottomien ihmisten yhdenver-

taisen kohtelun periaatteisiin liittyvien eri elementtien yhteensovittaminen kouluissa on osoittautunut vaikeaksi.

Koska opettajat ovat oppilaisiin nähden auktoriteettiasemassa, tilanteissa saattaa korostua painostuksellinen elementti, joka voi ilmetä lapsen pelkona ryhmästä poissulkeutumisesta. On myös syytä kysyä, miksi koulun työskentelyn yhteiset juhla- tai päätöstilaisuudet halutaan edelleenkin nivoa uskonnon harjoittamiseen ja sen myötä rikkoo niiden yhteisöllisyys.

Kouluissa tehtäviä julkisen vallan neutraalisuuden ja uskonnonvapauden yhteensovittamiseen tähtääviä järjestelyitä perustellumpaa olisi se, että kouluissa ei lainkaan järjestettäisi opettajien tai muun koulun henkilökunnan taikka seurakunnan työntekijän johtamia tilaisuuksia, joissa on tietyn vakaumuksen mukaista sisältöä. Näkemykseni mukaan kouluissa nykyisessä muodossaan järjestettävät uskonnolliset tilaisuudet ovat ongelmallisia julkisen vallan neutraalisuuden sekä yhdenvertaisuuden edistämismittavien näkökulmasta.

Pastafari vannoi valan siivilä päässään

New Yorkin Pomfretin kaupunginvaltuustoon on päässyt ensimmäinen tunnustuksellinen pastafari. Pastafarit ovat Lentävään Spaghettihirviöön uskovien joukko, jotka yleisen käsityksen mukaan pitävät teistisiä uskontoja pilkkanaan.

Virkavalansa pastasiivilä päässään vannonut **Christopher Schaeffer** on tiettävästi ensimmäinen virkavalansa julkisesti pastafarina vannonut henkilö. Schaeffer itse kommentoi tempaustaan: ”Se on mielenilmaus uskonnonvapauden puolesta.”

”Ihmeperantuminen” johti pyörätuoliin

Noin vuosi sitten Espoonlahden kirkossa kohusaarnaaja **Pirkko Saision** rukoustilaisuuteen osallistunut nainen on joutunut pyörätuoliin. Saisio oli tilaisuudessa rukoillut naisen jalkavamman puolesta. Tämän jälkeen Saision avustaja oli käskennyt naista kävelemään ilman kainalosauvoja kirkosta ulos. Naisen mukaan heti kirkon ulkopuolella sauvat täytyi ottaa taas

käyttöön. Hän kertoo, että vammat pahentuivat rukousillan tapahtumien jälkeen. Rukousillan tapahtumien vuoksi naisen tervekin jalka on nyt kipeytynyt ja nainen joutui pyörätuoliin. Espoonlahden seurakunnan kirkkoherra **Jouni Turtiainen** kertoi Ilta-Sanomille, että ihmiset joutuivat hänen mielestään rukousillassa manipuloinnin kohteeksi.

Muistatko totella aina, AIKUINEN?

”Vasta koulussa opin maailmasta Jumalan.

JU-MA-LA ON SUU-RI. JU-MA-LA ON HY-VÄ.

Hän on luonut taivaan. Hän on luonut meren. Hän on luonut maan. Hän on luonut sinut. Jumala on sinun taivaallinen isäsi. Sinä olet Jumalan lapsi. Kiitä Jumalaa! Rakasta Jumalaa! Tottele hänen käskyjäänsä! Lasten satusetä **Sakari Topelius** opettaa sinua näin. Muistathan totella aina!”

Pirkko Eerola-Pilvi,
oikeust. kand

Yllä oleva lainaus on **Olli Jalosen** teoksesta Poikakirja. Lainauksen ydin on, että kansakoulussa oppi maailmasta 60-luvulla Jumalan samoin kuin tottelemisen. Jalosen kuvaama koulu on kaukana takanapäin. Jumalaa ei enää vuonna 2014 opita peruskoulussa niin kuin 60-luvun kansakoulussa. Myös aina tottelemisen käsky on nykyään vähän niin ja näin.

Tottelemisen vaatimus hiertää koulua. Lapset on saatava tottelemaan, jotta he oppisivat. Häiriköt on pistettävä ruotuun. Lääkkeenä ruotuun laittamiselle tulivat uudet takavarikointi- ja etsintämääräykset voimaan vuoden vaihteessa. Näiden turvin ja opetuksen häiriöttömän kulun toteuttamiseksi opettaja saa tietyin edellytyksin ottaa talteen oppilaitten esineitä ja avata reppuja. Säännöksen säätäjät näyttävät toivovan, että takavarikoinnit ja etsinnät auttavat lapsia muistamaan tottelemisen topeliaanisen alkulähteen. Oppiminenkin alkaa heidän käsityksensä mukaan silloin todennäköisesti sujua aikuisen määräämällä ja ohjaamalla tavalla kuten joskus ennen.

Ehkä näin ei kuitenkaan käy, sillä tottelemiseen liittyy toinenkin puo-

li. Koulussa tottelemattomuus samastetaan herkästi vain lapsiin ja nuoriin. Tällöin unohdetaan kokonaan koulun aikuiset. Aikuisetkin voivat olla tottelemattomia ja siten omalta osaltaan heikentää lasten heitä kohtaan tuntemaa arvostusta. Tämä saattaa ilmetä minkäläisissä toimita-

Pitääkö koulussa totella vain lasten?

nustukselliset uskonnonharjoitukset koulupäivän aikana kuten seurakuntien päivänavaukset, joulu- ja kevätkirjot. Näihin tunnustuksellisiin uskonasioihin on kiinnitetty huomiota lehtikirjoituksissa ja lainsäädännössä. Siitä huolimatta pääkaupunkiseudullakin on kouluja, joissa edelleen pidetään itsestäänselvyytenä, että kaikki oppilaat vakaumuksestaan riippumatta osallistuvat tunnustuksellisiin uskontotilaisuuksiin, vaikka perustuslaki ei tällaista menettelyä puolla. Miten näissä tilanteissa koulun aikuiset saataisiin muistamaan, että perustuslakia pitää totella aina?

Joidenkin koulun aikuisten tottelemattomuutta osoittaa vielä heidän suhtautumisensa arviointiin. Opettaja voi mielestään vain todeta, että hänellä on vapaat kädet määrätä oppilaan numero. Voimassa olevista arviointisäännöistä huolimatta opettaja ei edes välttämättä ole tutustunut opetussuunnitelman arviointikohtiin, esimerkiksi tukea tarvitsevien oppilaitten tai suomea vieraana kielenä opiskelevien oppilaitten arviointisääntöihin. Näitten oppilaitten arviointi tuntuu nimittäin yhä olevan monelle opettajalle aivan uusi asia.

Tunnustuksellinen uskonnonharjoitus ja arviointi ovat tässä esimerkkejä koulun sisäisestä aikuistottelemattomuudesta ja jonkinlaisesta vaikeudesta sopeutua voimassa olevaan normipohjaan. Nämä tapaukset saattavat vaikuttaa mitättömiltä ja vähäpätöisiltä, mutta pohjimmiltaan niissä on kysymys myös koulun suhtautumisesta lapseen ja lapsen oikeuksiin. Lasten toimintavapauden kaventaminen ja rajaaminen kurikeskustelun yhteydessä on saattanut jättää varjoonsa ne toimivallan rajoitukset ja velvoitteet, jotka koskevat opettajia ja jotka juontuvat perus- ja ihmisoikeuksista sekä perusopetuslaista.

Lastenko pitää alkaa muistuttaa koulun aikuisia lakien tottelemisen välttämättömyydestä ja siitä, että koulun aikuisetkin ovat laillisuusvalvonnan piirissä vaikkapa arviointia tehdessään tai lapsen uskonnon ja omantunnon vapautteen puuttuessaan?

Uskonnollinen tunnustuksettomuus *katosi*

Peruskoulun opetussuunnitelmaa muotoillaan parhaillaan. Yksittäiset sanavalinnat ovat tällaisessa työssä erittäin tärkeitä. Uskonnottomien suhteen erityisen kiinnostavaa on muotoilu koulun tunnustuksellisuudesta. Mitä sanoja käytetään ja miten ne käytännössä vaikuttavat?

Esa Ylikoski

Peruskoulun opetussuunnitelman luonnos julkaistiin Opetushallituksen nettisivuilla kansalaiskeskusteluun, jolle oli annettu aikaa 15.4. – 15.5. Pääluvuissa 2 ja 3 oli paljon hyvää ajatusta ja tekstiä, kiitoksia siitä valmistelijoille. Kuitenkin yksi kriittinen kysymys seuraa vasta virkkeestä: "Oppiaineiden opetus on puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta."

Asia on sinänsä oikein, mutta siinä on vissi ero nykyiseen opetussuunnitelmaan, jonka mukaan "Opetus on uskonnollisesti tunnustuksetonta ja poliittisesti sitoutumatonta". Eroa on myös uuden opetussuunnitelman yleisen osan vuonna 2013 esillä olleeseen luonnostekstiin, jossa luki, että "Opetus on uskonnollisesti tunnustuksetonta ja puoluepoliittisesti sitoutumatonta".

Vapaa-ajattelijoiden mielestä opetussuunnitelmassa tulisi selvästi sanoa edelleen, että opetus on uskonnollisesti

tunnustuksetonta. Arvaan tähän sanottavan, että tuo "sitoutumattomuus" tarkoittaa sitä samaa. Sitoutumattomuus ja tunnustuksettomuus eivät kuitenkaan ole täydellisiä synonyymejä. Voinee olla ainakin muodollisesti sitoutumatonta uskonnollista tunnustuksellisuutta.

Yksi selkeä sana ei varsin runsaassa tekstimassassa paljon maksaisi. Miksi "tunnustuksettomuus" pitäisi poistaa?

Luonnoksen hyvänä perusideana on koulun ja opetuksen vuorovaikutuksen lisääminen ja monipuolistaminen ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tähän sisältynee luultavasti yhteistyö myös katsomuksellisten yhteisöjen kanssa. Senkin takia olisi hyvä väärinkäsityksiä eh-

käisten ja yhteistyön pohja varmistaa ilmaista tuo uskonnollinen tunnustuksettomuus. Asialla on aitoa relevanssia ottaen huomioon myös esimerkiksi oikeudenvälvojen, apulaisoikeuskanslerin ja apulaisoikeusasiamiehen koulua koskevat viimeaikaiset ratkaisut.

Niinpä tuntuu hyvin perustellulta, että myös maininta opetuksen uskonnollisesta tunnustuksettomuudesta säilyisi opetussuunnitelmassa.

*Yksi selkeä sana ei
paljon maksaisi.*

Yhdenvertainen Suomi

Kansalaisaloite uskonnollisen ja vakaumuksellisen yhdenvertaisuuden puolesta.

Aloitteen sisältö

Valtion tulee kunnioittaa kaikkien vakaumuksia, myös uskonnottomien. Lait on muutettava sellaisiksi, että valtionkirkosta luovutaan ja valtio on vakaumusten suhteen puolueeton. Vain siten kaikkia ihmisiä kohdellaan Suomessa yhdenvertaisesti.

Kirkon etuoikeudet loukkaavat uskonnottomien ja toisuskoisten ihmisoikeuksia. Julkisen vallan tulee olla tunnustukseton, ja uskonto on saatava pitää yksityisasiana. Kirkolta on poistettava valtionkirkon asema, jotta kaikkia kohdeltaisiin yhdenvertaisesti vakaumuksesta riippumatta.

Tämän toteuttaminen edellyttää monien lakien muuttamista, myös perustuslain. Hallituksen tulee ryhtyä valmistelemaan tällaista lainsäädäntöä.

**KANNATAMME
ALOITETTA!**

Tällä hetkellä Suomen lainsäädäntö suosii kirkkoa muun muassa seuraavilla tavoilla

- Kirkko on julkisoikeudellinen yhteisö, eli sen katsotaan olevan osa julkista valtaa.
- Kirkon jäsenmaksu kerätään kirkollisverona.
- Yhteisöverosta annetaan osuus kirkolle.
- Tunnustuksettomat hautausmaat ovat kirkon vastuulla.
- Juhlapyhät on säädetty kirkkolaissa, joten eduskunta ei voi muuttaa niihin perustuvia vapaapäiviä ilman kirkolliskokousta.
- Peruskouluissa kirkon jäsenet eivät saa opiskella elämäkatsomustietoa, uskonto on heille pakollinen oppiaine.
- Kirkolla ja muilla uskonnollisilla yhdyskunnilla on vihkimisoikeus, mutta uskonnottomilla yhdistyksillä ei.

Timo Airaksinen

Pertti Jarla

Rosa Meriläinen

"Kahden uskontokunnan perustuslaillinen erityisasema on kaiku menneisyydestä, jolloin kuviteltiin valtion tietävän kansalaista paremmin mihin jumalaan kuuluu uskoa."

- Rosa Meriläinen

Lähetä täytetty kannatusilmoitus osoitteeseen:

"Yhdenvertainen Suomi"
Tunnus 5020082
00003 Vastauslähetyt

Vastaanottaja maksaa postimaksun

Allekirjoita verkossa:

www.kansalaisaloite.fi
/fi/aloite/707

www.facebook.com/
yhdenvertainensuomi

yhdenvertainensuomi.fi

Postita lomake osoitteeseen:
"Yhdenvertainen Suomi"
Tunnus 5020082
00003 Vastauslähetyt

Kansalaisaloitteen kannatusilmoitus

└

Huom!
Täytä lomake suuraakkosin. Yksi (1) merkki ruutua kohden. Lomakkeen tulee olla kokoa A4.

Kansalaisaloitteen tiedot

Kansalaisaloitteen otsikko

Yhdenvertainen Suomi

Kansalaisaloite uskonnollisen ja vakaumuksellisen
yhdenvertaisuuden puolesta

Kansalaisaloitteen päiväys

p	p		k	k		v	v	v	v
2	0	/	0	1	/	2	0	1	4

└

Kansalaisaloitteen allekirjoittajan tiedot

Sukunimi

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Etunimet (täydellisenä)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kotikunta

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Syntymäaika

p	p		k	k		v	v	v	v
		/			/				

Vakuutus ja allekirjoitus

Kannatan ylle merkittyä kansalaisaloitetta ja vakuutan, että olen äänioikeutettu Suomen kansalainen ja että annan kannatusilmoitukseni samaan aloitteeseen vain kerran.

Kannatusilmoituksen päiväys

p	p		k	k		v	v	v	v
		/			/	2	0	1	4

Paikka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Allekirjoitus

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kannatusilmoituksissa kerättyjä henkilötietoja voidaan käyttää vain kansalaisaloitelaissa säädetyllä tavalla. Vireillepanija ja tämän edustaja voivat luovuttaa tietoja vain Väestörekisterikeskukselle. Viranomaisten hallussa olevat tiedot ovat julkisia, kun perustuslaissa säädetty kannatusilmoitus-
ten vähimmäismäärä on täyttynyt. Kansalaisaloitelaki (12/2012).

Tutustu koko aloitteeseen osoitteessa kansalaisaloite.fi/fi/aloite/707. Aloitteen edustaja on Petri Karisma (0407489532) ja varaedustajina ovat Jouni Vilkkä, Joonas Pekkanen (0505846800) ja Otto Lehto (0407514748)

Uskonnonharjoituksen asemasta koulujen toiminnassa käydään tiukkaa
kädenvääntöä. Julkisen vallan ristiriitaisista päätöksistä huolimatta
Vapaa Ajattelijan toimitus toivottaa kaikille jumalatonta kesää.
Koulujen kevätjuhlan perinteisen Suvivirren voi halutessaan laulaa myös
Paula Vesalan vuonna 2011 sanoittamilla uskonnottomilla sanoilla.

Suvilaulu

(Säv. trad. San. trad. ja Paula Vesala)

1.
Jo joutui armas aika
ja suvi suloinen.
Kauniisti joka paikkaa
koristaa kukkanen.
Kaikille voimaa suopi
taas lämpö auringon,
se luonnon uudeks luopi,
sen kutsuu elohon.
3.
Taas linnut laulujansa
visertää kauniisti.
Myös eikö maailmaansa
kansatkin kiittäisi!
Mun ääneni sä liitä
myös rauhan kuorohon,
se julmuutta ei kiitä,
vaan laupias se on.
5.
Ei vertaistasi sulle,
sä metsä ikuinen.
Suo armos lahjat mulle,
oksillas hellien.
Kun mahlas virvoituksen
jokainen saanut on,
kauniimpaan kukkaan puhkee
kuin liljat Aulangon.
2.
Taas niityt vihannoivat
ja laiho laaksossa.
Puut metsän huminoivat
taas lehtiverhossa.
Se meille muistuttaapi
mahdollisuudesta,
ihmeitä maailmamme
hoitaa ja varjella.
4.
On rakkaus aurinkomme
ja kirkas paisteemme,
sä sydäntemme valo,
ain asu luonamme.
Ja puhdistava liekki
sytytä rintaamme,
luo meihin uusi mieli,
pois poista murheemme.
6.
Maan, meren anna kantaa,
runsaasti lahjojas,
tarpeemme meille antaa,
sun siunauksestas.
Suo suloisuutta maistaa,
oi luonto, helmassas,
niin lupaan sua aina
ymmärtää suojella.

Hyvää paimenta tarvitaan

*Papit pois päiväkodeista ja uskonnottomat eduskuntaan!
Mitä uskonnottomalla rintamalla tapahtuu parhaillaan?*

Esa Ylikoski

Samaan aikaan, kun kirkon otetta ollaan höllentämässä koulussa ja armeijassa, on menossa myös muita huomionarvoisia kehityskulkuja, jotka vaativat vaikuttamistyötämme uskonnottomien ihmisoikeusjärjestönä.

VARHAISKASVATUSLAKIA valmistellut työryhmä on jättänyt esityksensä, joka on tulossa lausuntokierroksella. Laki korvaa päivähoitolain. Varhaiskasvatus on siirretty sosiaalitoimesta opetustoimen piiriin. Varhaiskasvatustalakiin ei esitetä enää uskonnollista kasvatusta. Toiminnassa tulee "kunnioittaa kunkin kielellistä, kulttuurilista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa".

Mitä tarkoittaisi uskonnollisen taustan kunnioittaminen? Pitäisi to-

Uskonnottomat ovat edistyksen eturivissä.

deta selkeästi kunnallisen varhaiskasvatuksen olevan uskonnollisesti tunnustuksetonta. Kunnissa jatkuu varmasti vääntö ev.lut. seurakuntien päiväkodeille tarjoamasta, suorastaan tyrkyttämästä uskontokasvatuksesta, joka on luonteeltaan tunnustuksellista. Sellaisen ymppäämisestä päiväkotien päiväohjelmaan on syytä luopua. Papit ja imaamit saisivat pysyä pois päiväkodeista, seurakuntien tulisi pysyä lestissään. Katsomuksellinen kasvatus on ennen muuta kotien asia.

YHDENVERTAISUUSLAISTA on tehty lain toimialaa laajentava esitys. On tärkeä edistysaskel, että perustuslain lisäksi myös varsinaisessa laissa toetaan, että ketään ei saa asettaa eri ase-

maan uskonnon tai vakaumuksen perusteella. Lisäksi olisi hyvä todeta, että julkisen vallan toiminta on uskonnollisesti tunnustuksetonta. Lakia ei sovelleta uskonnonharjoittamiseen, joten siinä uskonnolliset yhdyskunnat voivat edelleen asettaa esimerkiksi naisia eri asemaan. Sen sijaan lakia tulee sen valmistuttua soveltaa niin, että julkisen vallan instituutio ei voi enää järjestää minkään uskonnon tunnustuksellista uskonnonharjoittamista, joka on uskonnollisten yhdyskuntien, perheiden tai yksilöiden oma asia.

KUNTALAIN valmistelu jatkuu myös. Kuntien toimintaan liittyen olisi hyvä tuoda joka paikassa esille, niin kuin olemme kannanotoissamme valmistelijoilta esittäneet, että kunnan toiminnan tulee olla uskonnollisesti tunnustuksetonta. Herää kysymys, tulisi-ko tunnuksenamme vilahdella myös seuraavaa: Kunta irti kirkosta! Kirkko irti kunnasta! Onhan kuntien erotaminen kirkosta tapahtunut jo 150 vuotta sitten. Tai tarkemmin sanoen 151 vuotta sitten. Kello käy...

TODISTAJAN JA TUOMARIN taakka valita uskonnollisen valan ja uskonnottoman vakuutuksen väliltä on poistumassa. Hallituksen esitys eduskunnalle yhteen todistajan vakuutukseen siirtymisestä annettiin huhtikuun lopulla, ja pari päivää aiemmin valmistui työryhmän esitys yhteen tuomarin vakuutukseen siirtymisestä. Vapaa-ajattelijain liitto on esittänyt tätä jo vuonna 2006 antamassaan lausunnossa. Nähtäväksi jää, heräävätkö eduskunnan kristilliskonservatiiviset joukot vastustamaan tällaista uskonnon aseman vähentämistä.

TASA-ARVOISEN AVIOLIITTO-LAIN vastustajat, jos kohta myös puolustajat ovat ainakin hereillä. Eri näisten ennakkoartoitusten mukaan evankelis-luterilaiseen ja ortodoksiseen kirkkoon kuuluvien kansanedustajien enemmistö olisi tasa-arvoista avioliittolakia vastaan, mutta eduskunnan enemmistö kuitenkin lain puolesta uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien kansanedustajien ansiosta. Uskonnottomat ovat eduskunnassakin uskonnollisia varmemmin edistyksen eturivissä.

EDUSKUNTAAN tulisi kuitenkin saada lisää uskonnottomia kansanedustajia. Näihin aikoihin asti he ovat pitäneet hyvin matalaa profiilia. Kansanedustajat, vanhat ja uudet, tarvitsevat tukea ja rohkaisua. Nyt on oikea aika miltei kaikissa puolueissa edistää uskonnottomien eduskuntavaaliehdokaiden esiinmarssia. Minusta uskonnottomuus on hyvä lisäbonus eduskuntavaaliehdokkaalle kaikissa puolueissa, koska se lisää todennäköisyyttä rationaalisuuteen, tietoon ja tiedepohjaisuuteen sekä humanistiseen etiikkaan kansanedustajan asioihin paneutumisessa ja päätöksenteossa.

TUKI JA ROHKAIKSI kansanedustajille sisältää tätä nykyä väistämättä myös kritiikkiä valtiovaltaa kohtaan, eduskunnan ja hallitusten tähänastista toimimattomuutta kohtaan. Suomessa ei ole asianmukaisesti kehitetty lakeja,

asetuksia ja viranomaiskäytäntöjä uskontoihin ja vakaumuksiin liittyen. On aika huomata, että Suomi on osa Eurooppaa, ja sen ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisut pitää ottaa vakavasti – tai sitten pitää esittää vuonna 1999 ratifioidun ihmisoikeussopimuksen irtisanomista.

Ihmis- ja perusoikeuksien tekstin kunnioitus ei ole fundamentalismia samassa mielessä kuin uskomis-

Uskontokritiikkiä kehiin!

nen Raamatun tai Koraanin vanhoihin teksteihin kirjaimellisesti totena oikeana oppina ja ohjeena.

KIRKKOVASTAISUUDEN leimaa lätkitään Vapaa-ajattelijoihin mediassa usein, mutta paljoltihan kritiikkimme tosiasiaa kohdistuu poliittikkoihin, valtioon ja kuntiin. Kun kristillisillä kirkkoilla on "lähetyskäsky" opin olennaisena osana, ja islam pyrkii "palauttamaan islamiin" kaikki ihmiset, laajentumis- ja vaikuttamispyrkimys kuuluu ilmeisesti niiden "luontoon". Siksi

Irtisanoudummeko ihmisoikeuksista?

tarvitaan hyvää paimenta, julkista valtaa, joka pitää uskontokuntien toiminnan kohtuuden rajoissa, mitä tulee ihmisten julkisiin palveluihin. Onhan se enemmän paimenen kuin suden "vika", jos susi pääsee syömään lampaita. Onhan se kunnan vika, jos kirkko saa pitää "pyhäkoulua" kunnan päiväkodissa sen sijaan että se pitäisi sitä seurakuntatalollaan.

USKONTOKRITIIKKIÄ kehiin! Kaikesta edellä sanotusta "valtio- ja kuntakritiikistä" huolimatta olen vahvasti sitä mieltä, että reipasta ja haastavaa uskontokritiikkiä tarvitaan myös lisää suomalaisen keskusteluun. Tätä näkemystä vahvisti kansainvälisin esimerkein myös TV1:n Dokumenttiprojekti: Uskonnottomat.

Kyllä peruskysymykset maailmasta, elämästä ja ihmisestä, maailman kuvasta, tieteestä, uskota, uskonnosta, etiikasta ja elämänkatsomuksesta kiinnostavat ihmisiä. Kyllä ateistien ja muiden uskonnottomien kannattaa olla mukana keskusteluissa ja väittelyissä – ja myös aiempaa enemmän haastaa uskontojen edustajia julkiseen debattiin. Tietenkään kaikki ihmiset eivät viitsi

kaikkia perusasioita vuodesta tai vuosikymmenestä toiseen veivata, ja tietenkin ihmisillä tulee olla oikeus olla uskontojen ja uskonnottomuuden suhteen välinpitämätön. Mutta kun kaikki elämänkatsomustamme kuitenkin ainakin jossain vaiheessa elämämme pohdimme, olkaamme uskonnottomina mukana markkinoilla.

RATIONAALISUUS, tiedepohjaisuus, sekulaari humanistinen etiikka ovat asioita joita on paikallaan myös puolustaa, koska ne edistävät yhteistä hyvää. Dogmaattisuus, "pyhien kirjojen" totena pitäminen, irrationaalisuus, kohtalonusko, usko suojeluskeliin ovat asioita joita on vastuullista vastustaa, koska eivät edistä yhteistä hyvää kehitystä. Tietenkin kritiikin pitää olla asiallista, rationaalista, ymmärtäväistä, eettistä ja humaania. Oli-

si varsinkin vakavissa onnettomuustapauksissa suorastaan vastenmielistä ja epäeettistä lähteä ilkkumaan, kun uskovaisen suojeluskeli tai Herra ei mahdollisesti varjellutkaan. Mutta sen sijaan on eettistä tuoda yleiseen keskusteluun muun muassa kohtalouksen haitallisuus niin ihmisten kuin ihmiskunnan elämän tietoiselle kehittämiselle.

Jumalattoman hyvää kesää! - Toimitus

Tunnustuksettoman kulttuurin, yhdenvertaisen kohtelun ja tasa-arvon, vakauksen ja omantunnon vapauden, humanismin, rationaalisuuden ja uskontoihin sitoutumattoman globaalin etiikan äänenkannattaja.

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Fritänkarnas Förbund rf

Vapaa Ajatteliija on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen.

Kirjoittajien mielipiteet eivät välttämättä vastaa lehden tai julkaisijan kantaa.

Lehden tiedot

Painopaikka

Kirjapaino Lönnberg Print&Promo
Numero 2/2014
Painos 2500 kpl
ISSN 0355-8703
ISSN 2242-8992
Ilmestyy 4 numeroa vuodessa

Toimitus

Vastaava päätoimittaja
Petri Karisma

Toimitussihteeri
Suvi Auvinen

Toimituskunta
Suvi Auvinen, Petri Karisma,
Aimo Törmänen, Esa Ylikoski

Ulkoasu ja taitto
Sauli Lehtinen /
Mediatoimisto Dorian

Kirjoittajalle, lukijalle
Kirjoitukset, mielipiteet, aiheoivomukset ja kommentit toimituskunnalle alla olevaan osoitteeseen.

Mahdollisista kirjoituspalkkioista sovittava ennakolta.

Toimitus varaa oikeuden muokata ja lyhentää tekstejä.

Yhteydenotot
toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Tilaukset, ilmoitukset, osoitteen muutokset

Tilauhinta 25 €/vuosi

Ilmoitukset	koko sivu	500 €
	puoli sivua	250 €
	1/4 sivua	125 €
	1/8 sivua	75 €

Tilaukset, ilmoitukset ja tilaajien osoitteen muutokset osoitteeseen: Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Neljäs linja 1
00530 Helsinki
p. 045 345 2365
val@vapaa-ajattelijat.fi

Jäsenyhdistysten henkilöjäsenet ilmoittavat osoitteenmuutokset ja muut jäsensasiat omalle yhdistykselleen.

Seuraava numero

Ilmestyy syyskuussa 2014.
Aineisto 31.7. mennessä osoitteeseen: toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Lehden arkisto

Lehden arkisto liiton sivustolla
www.vapaa-ajattelijat.fi/
lehden-arkisto

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY FRITÄNKARNAS FÖRBUND RF

Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi>
val@vapaa-ajattelijat.fi
p. 045 345 2365

Liike- ja yhteisötunnus 0221208-2
Yhdistysrekisterinumero 38101
Nordea FI5612373000117835

Puheenjohtaja

Petri Karisma
petri.karisma@orvokki.net

Taloudenhoitaja

Jouni Vilkkä

Liittohallitus

Petri Karisma, puheenjohtaja
Marko Lakkala, varapj.
Esa Ylikoski, pääsihteeri
Heljä Pekkalin
Tapio Kortesaari
Mikko Mäkinen
Kari Pasanen
Arvid Saarinen
Aimo Törmänen